

ÎN ACEST NUMAR:

Premiile Lenin 1959

de acad. Ștefan Milcu
pag. 2-a

„Trenul prieteniei“ a sosit la Moscova

pag. 5-a

Inima marelui oraș

de Ralph Parker
pag. 6-7

desen de Tia Peitz

**TRAIASCĂ 1 MAI,
ZIUA SOLIDARITĂȚII
INTERNATIONALE
A CELOR CE MUNCESC!**

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

1 MAI

1 Mai este pentru clasa muncitoare din lumea întreagă sărbătoarea muncii. Aceasta a intrat atât de adânc în conștiința celor ce muncesc, încât pare a fi o sărbătoare de cînd lumea. Muncitorii de pretutindeni simt tot mai mult nevoia de a se regăsi în ziua aceasta în același gând cu tovarășii lor. E ca și cum, la același ceas și-ar trimite reciproc un salut, și-ar întinde o mînă frățescă peste graniți, peste opreliștile puse în cale de capitaliști, peste mări, peste ocean, peste stupide prejudecăți rasiale, peste adînci deosebiri de limbă. Parcă în ziua aceasta pe firmamentul care înconjoară globul pămîntesc ar fi scris cu litere luminoase, de foc:

**„PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE,
UNIȚI-VĂ!”**

În realitate, sărbătoarea aceasta nu e mai veche de 70 de ani. La început, în cadrul luptei proletariatului pentru ziua de muncă de 8 ore, Congresul sindical francez din 1889 a emis ideea unei mari manifestații internaționale la o dată fixă. În 1891, congresul internațional următor, ținut la Bruxelles, a dat demonstrației de 1 Mai caracterul de permanență pe care-l are de atunci.

Semnificația demonstrațiilor de 1 Mai s-a lărgit an cu an, odată cu creșterea proletariatului, cu ascuțirea luptei de clasă. Gîndul acesta comun, șirul de manifestații din toate orașele lumii și din toate centrele muncitorești, da clasei muncitoare sentimentul solidarității internaționale și măsura puterilor ei.

Ani și ani, în multe țări manifestațiile de 1 Mai au fost interzise. Decenii întregi, ziua de 1 Mai a fost stropită de singele muncitorilor căzuți în lupta cu dușmanul de clasă, care avea la dispoziție întregul aparat represiv al statului burghez. Chiar simple procesiuni liniștite, în coloane masive de muncitori, tulburau liniștea și somnul exploataților, care turbau de mînie și de spaimă. Dar nici bastoanele de cauciuc ale poliției, nici baionetele, nici gloanțele nu au putut și nu pot opri clasa muncitoare să-și manifeste cu tărie în această zi hotărîrea de a lupta împotriva exploatării, pentru un viitor luminos. Nici șmecheria la care au recurs apoi capitaliștii de a declara ziua de 1 Mai „sărbătoare oficială” și a o transforma în prilej de demagogie guvernamentală și zi de petrecere burgheză nu a izbutit să despoaie această zi de semnificația ei revoluționară.

Anul acesta, proletariatul din țările capitaliste sărbătorește ziua de 1 Mai în condițiile ascuțirii contradicțiilor de clasă, ale creșterii șomajului și agravării mizeriei celor ce muncesc. Cele 6 milioane de șomeri din S.U.A., milioanele de șomeri din Anglia, Franța, R.F. Germană, fără a mai vorbi de țări mici ca Grecia și Turcia, arată

cît de inconsistentă și departe de adevăr este frazeologia despre „prosperitatea” lumii capitaliste. În această zi, muncitorii din țările capitaliste vor manifesta cu hotărîre împotriva exploatării, vor spune un NU! răsplat politicii scelerate a războiului rece și a cursei înarmărilor.

În Uniunea Sovietică, în țările de democrație populară, ziua de 1 Mai e cea mai luminoasă, cea mai plină de bucurie sărbătoare a oamenilor muncii. E sărbătoarea realizărilor și succeselor lor strălucite, e sărbătoarea planurilor mărețe, a hotărîrii de a pași mereu înainte, spre un viitor tot mai luminos.

Pentru popoarele din țările marelui lagăr al păcii și socialismului, 1 Mai e ziua unui popas sărbătoresc și primăvăratec pe calea înfăptuirii visului de aur al omenirii — comunismul. Oamenii întrevăd în frumusețea primăverii de primăvară, a renașterii minunate a naturii, frumusețea fără seamăn a lumii noi pe care o creează cu mîinile lor, care crește sub ochii lor.

În această zi, pe o uriașă porțiune a globului pămîntesc, de la Elba și pînă la fărîmul Oceanului Pacific, unde lanțurile exploatării capitaliste au fost sfărîmate pentru totdeauna și se desfășoară măreața operă de construire a noii societăți — oamenii muncii își exprimă hotărîrea de a pași înainte în rînduri strînse sub faldrile steagului roșu, spre culmile înalte ale socialismului și comunismului. Ei își reafirmă dorința lor nestrămutată de a trăi în pace și prietenie cu toate popoarele, de a face să dispară spectrul sinistru al războiului care amenință omenirea.

În această zi, muncitorii din țările capitaliste vor simți bătînd alături înima frățescă a clasei muncitoare din țările ce s-au eliberat, ceea ce va face să crească în ei, odată cu ura contra exploataților, speranța în izbînda finală, cînd ziua de 1 Mai va fi și pentru ei, în întreaga lume, ziua celei mai mari sărbători, a celei mai mari bucurii, a victoriei clasei muncitoare de pretutindeni.

Oricine a avut bucuria să asiste la sărbătoarea zilei de 1 Mai în Uniunea Sovietică, în Piața Roșie a Moscovei, oricine a văzut imensele suvoale de oameni fericiți scurgîndu-se în această zi pe bulevardele largi ale Bucureștiului, Berlinului sau Pekinului, oricine a privit lumina din ochii milioanele de oameni ai muncii care pășesc în coloane strînse, acela a cunoscut din plin bucuria acestei unice sărbători, sărbătoare a muncii, sărbătoare a celor care făuresc toate bunurile materiale și spirituale ale lumii, sărbătoare a celor care se află în primele rînduri ale luptei pentru pace și viitorul fericit al omenirii.

Demostene Botex

17
(737)

Anul XV

30 aprilie 1959

12 PAGINI

1 LEU

A. Ușin

Gravură în lemn

Istoria literaturii ruse sovietice

Editura Academiei de Științe a U.R.S.S. a tipărit primul volum al „Istoriei literaturii ruse sovietice”, lucrare în trei volume, publicată sub îngrijirea Institutului de literatură universală „M. Gorki”.

Primul volum al acestei vaste lucrări se referă la perioada 1917—1929. În prefața volumului se face o amplă prezentare a caracteristicilor generale ale evoluției literaturii din acea perioadă. Volumul cuprinde apoi capitole consacrate operei celor mai iluștri scriitori ruși sovietici, un capitol de documente privind istoria presei sovietice, un altul despre relațiile internaționale ale literaturii sovietice și cronica vieții literare.

Un important loc, în acest volum, îl ocupă scriitorii care în perioada imediat următoare Marii Revoluții Socialiste din Octombrie au înscris primele pagini de literatură realist-socialistă: Maxim Gorki, Alexandr Blok, Valeri Briusov, A. Serafimovici, Serghei Esenin, Vladimir Maiakovski ș.a.

Analizând perioada 1920—1926, volumul prezintă apoi, în mod cronologic, pe scriitorii noii generații.

Premiile LENIN 1959

Decernarea anuală a premiilor Lenin este un eveniment de seamă în viața Uniunii Sovietice. Ea consfințește realizările deosebite obținute pe tărîm științific și cultural, realizări care îmbogățesc tezaurul cunoștințelor omenești.

Anul acesta, la Comitetul pentru decernarea premiilor Lenin au fost propuse numeroase candidaturi, ceea ce arată că anul în curs este bogat în opere literare și artistice, în lucrări științifice și tehnice de valoare.

După o riguroasă studiere a candidaturilor propuse, Comitetul pentru decernarea premiilor Lenin a acordat această înaltă distincție lucrărilor care au adus o contribuție de preț la dezvoltarea continuă a forțelor de producție și a culturii patriei socialiste victorioase. Faptul acesta are o importanță cu atât mai mare azi, cînd Uniunea Sovietică a intrat în etapa construcției desfășurate a comunismului, cînd întregul popor sovietic, însuflețit de hotărîrile Congresului al XXI-lea al P.C.U.S., a pornit la traducerea în viață a grandiosului plan septenal.

Premiile Lenin pe anul 1959 au fost acordate savanților care au trasat liniile unor noi orientări în știință, îmbogățind-o cu prețioase rezultate teoretice și experimentale.

Doctorii în științe fizico-matematice N. G. Basov și A. M. Prohorov, care lucrează la Institutul de fizică al Academiei de Științe a U.R.S.S., au fost distinși cu premiul Lenin pentru elaborarea unui nou principiu de generare și amplificare a undelor radio cu ajutorul energiei mișcării interioare a atomilor și moleculelor. Elaborarea acestui principiu este o realizare remarcabilă, care atrage după sine dezvoltarea impetuoasă a unei noi ramuri a științei — radiofizica și radiotehnica cuantică.

Printre cei premiați se află și grupul de fizicieni compus din academicienii V. I. Vexler și A. L. Minț, L. P. Zinoviev, D. V. Efremov, E. G. Komar, N. A. Monoszon, A. M. Stolov, F. A. Vodopianov, S. M. Rubcinski, P. N. Lebedev, A. A. Kolomenski, V. A. Petuhov și M. S. Rabinovici, care a creat sincrofazonul de 10 miliarde electronvolți. După cum se știe, sincrofazonul este o instalație din lume pentru studierea particulelor elementare și a interacțiunii lor.

Mai cităm dintre cei premiați pe matematicianul Igor Șafarevici, care a stabilit formula legii generale a reciprocității și a rezolvat problema inversă a teoriei lui Galois; pe geologul uzbek Halib Abdullaev, care a elaborat o nouă teorie a originii zăcămintelor de minereu; pe profesorul Ivan Popov, care a elaborat o nouă metodă de hrănire a animalelor folosite în muncile agricole; pe energicienii Mihail Vukalovici, Vladimir Kirillin și Alexandr Șeindlin, pentru lucrările lor despre proprietățile termofizice ale apei și aburului provenit din apă la înalți parametri; pe arhitectul S. M. Adeasov, M. G. Bass, A. V. Vlasov și alții, pentru reconstrucția și amenajarea în ritm rapid a raionului Lujniki și construcția stadionului central „V. I. Lenin” din Moscova.

Pe tărîm literar și artistic premiile Lenin răsplătesc lucrări și creații de asemenea foarte valoroase. Printre cei opt laureați se află scriitorul kazah Muhtar Auezov, pentru romanul „Calea lui Abai”, regretatul regizor și scenarist Alexandr Dovjenko, pentru scenariul filmului „Poemul mării”, sculptorul Alexandr Kibalnikov, pentru monumentul lui Vladimir Maiakovski, dramaturgul Nikolai Pogodin, pentru trilogia închinată lui Vladimir Ilici Lenin — „Omul cu arma”, „Orologiul Kremlinului” și „A treia patetică” — actorii Boris Smirnov și Maxim Ștraub, primul pentru interpretarea rolului lui Lenin în spectacolul „A treia patetică” pus în scenă la M.H.A.T., al doilea pentru interpretarea rolului lui Lenin în filmul „Povestiri despre Lenin”, compozitorii Aram Haciaturian pentru baletul „Spartacus” și Vasili Soloviov-Sedoi pentru cîntece populare.

Premiile Lenin pe anul 1959 sînt mărturia noilor și remarcabilelor succese ale savanților, inginerilor, constructorilor, tehnicienilor, scriitorilor și artiștilor sovietici.

Pompiliu Caraiocan

Acad. Ștefan Milcu

DIN FOLCLORUL LUI 1 MAI

Din timpuri străvechi, poporul nostru a sărbătorit prima zi de mai, și în fiecare primăvară bătrînul „armîndeni” își primenea cîntecele. Erau cîntece vechi care, oricît s-ar fi înnoit, nu ieșeau prea mult din matca lor arhaică. Dar iată că în primăvara anului 1917, s-a cîntat la noi ceva cu totul nou. Era pe atunci război. Armatele imperiale germane cotropiseră Transilvania, Țara Românească, Dobrogea și ne înghesuiseră în Moldova; cu greu au fost oprite pe linia Siretului de armatele noastre și cele rusești aliate. În februarie, izbucni revoluția din Rusia. Vestea că muncitorii și țărani ruși l-au doborît pe țar, că sub conducerea bolșevicilor au pornit la o nouă rînduire a țării lor, se răspîndi la noi cu iușea, la fulgerului. Soldații ruși și romîni, înfrățiți de ideea luptei pentru libertate socială, de ura împotriva asupritorilor și exploataților, au început să formeze comitete revoluționare, să constituie soviete de soldați, după modelul celor din Rusia. De 1 Mai 1917, bolșevicii organizează o mare demonstrație de masă la Petersburg. Cuvîntul de ordine al bolșevicilor ajunge, și la ostașii ruși care luptau în Moldova împotriva germanilor. Cuprinși de avîntul revoluționar al fraților lor de arme, ostașii romîni, alături de largi mase populare, manifestează de 1 Mai, virînd în speranță guvernul român refugiat la Iași și toate virfurile reacțiunii burghezo-moșierești din România.

Pentru înția oară de armîndeni, la noi, în 1917, a răsunat un cîntec care vestea o altă primăvară. Și cîntecul care, urca din tranșeele jude de sînge, așerga sprinten printre rețelele de șirmă ghimpată, intra, în alte tranșee, suia pe munți, cobora în văi, răscolind satele și orașele...

*Foaie, perde baraboi,
Dac-ăș prinde or-un ciocoi
Șapte piei să mi-l despoi!
Și-altă foaie baraboi,*

*Lua-i-ar dracu' de ciocoi,
Căci ei au stîrnit război,
În lupta ne trimiț pe noi,
Iar ei fug tot înapoi.*

*În Cameră discutau,
La țărani nici că gîndeau
Dacă au pămînt sau n-au,
Dar război mereu strigau,
Bate-i-ar Dumnezeu sîntul,
Că-i plin de ciocoi pămîntul
Și se plîmbă toți oșind
Socotind mereu în gînd:
Moșiile cum vor da pe rînd.*

*Și-altă foaie bob mărunt,
D-acum avem și noi cuvînt,
De la ciocoi să luăm pămînt.
Iar de nu se vor lăsa,
De scurteici îi vom lua
Și pe ruși vom imita!*

Se știe că manifestațiile de 1 Mai 1917 au zguduit întreaga Moldovă. La Iași, poporul a spart zidurile închisorilor, eliberînd pe deținuții politici; la Bacău, Roman, Bîrlad, Dorohoi și în alte orașe, manifestațiile au durat cîteva zile. Însăpămîntat, guvernul reacționar român a trecut la represalii sîngeroase (bunăoară, la Bacău au fost executați 33 de oameni), sau a început să facă promisiuni demagogice.

Desigur, nu vom face aici istoricul manifestațiilor din Moldova de la 1 Mai 1917. Însă trebuie să relevăm că aceste manifestații au fost adevărații vestitori ai primăverii ce se arăta poporului nostru muncitor. Au trecut ani și ani, de suferințe și lupte, dar știința aprinsă atunci n-a putut fi slînsă; ea a mocnit ca jărătecul sub cenușa, pînă ce acum un deceniu și jumătate armatele sovietice ne-au adus eliberarea și ne-au dat putința de a înfrînti-vizul celor ce muncesc. Ideea înnoirii naturii și a rînduicilor sociale este azi unul dintre cele mai valoroase elemente noi ale folclorului nostru închinat străvechiului armîndeni:

*Mîndru-i codru' și-nfrunzit,
Întîi Mai, bine-ai venit,
Că noi de mult te-am dorit.
Toți oamenii muncitori
Și toți cucii călători
Te-am așteptat cu mult dor;
Te-asteptau oamenii muncii,
Păsările și toți cucii.
Muncitoru' pe-a lui glie
N-avea casă, nici moșie,
Nici pic de omenie.
Nici pasărea cuibului
De chiaburii aștia răi,
Arză-i focu de mișei.
Dară de cînd ai venit,*

*Întîi Mai, drag, mult dorit,
Toate ni s-o întocmit;
Noi muncim fără de teamă,
Că nu muncim de pomană,
Cucu cîntă pe poiană,
Cîntă păsărelele,
Pe toate vilcelele,
Că s-o trecut relele;
Cîntă ciocirliile
Pe toate cîmpile
C-a noastre-s moșiile!*

Oare nu-i plină de semnificații împrejurarea că vestitorii primăverii noastre s-au arătat într-o zi de mai întîi, cînd romîni și ruși alături manifestau sub faldurile steagurilor roșii, proclamînd victoria muncii libere și creatoare?

Potrivit unor date furnizate de Biblioteca de Stat unională pentru literatură străină, după Gorki, cei mai citiți scriitori sovietici în străinătate sînt Ilya Ehrenburg, ale cărui opere au fost traduse în 33 de limbi și 295 ediții,

lumina tiparului se numără cartea lui Tran Dan Tien, „Povestiri despre viața și activitatea președintelui Ho Și Min, și o culegere de piese ale dramaturgilor vietnamezi (în limba rusă), o culegere de povestiri ale scriitorilor viet-

sacrate realizărilor științei și tehnicii sovietice în domeniul cuceririi spațiului cosmic. Printre acestea cităm „Călătorie spre lumi îndepărtate” de K. Ghilzin, „Zbururile interplanetare” de A. Sternfeld, o lucrare despre

Carnet

Alexandr Fadeev — în 30 de limbi și 160 ediții, Konstantin Fedin — în 20 de limbi și 81 ediții, Vladimir Maiakovski — în 24 limbi și 222 ediții, Nikolai Ostrovski — în 36 limbi și 155 ediții și Mihail Șolohov — în 32 limbi și 220 ediții.

La Palatul artelor frumoașe din Mexico-City a avut loc primul spectacol în limba rusă, cu opera „Boris Godunov” de Mussorgski. Ziarul mexican Tiempo, care închină spectacolului o elogiasă cronică, scoate în evidență strălucita interpretare a rolului Boris de către cîntărețul Nicolas Rossi Lemeny.

În Uniunea Sovietică, literatura vietnameză este tipărită în nenumărate limbi ale popoarelor sovietice. Printre cărțile care au văzut recent

namezi și o culegere de versuri (în kirghiză), romanul lui Nguyen Van Bong, „Bi-volul” (în ucraineană), „Legende vietnameze” (în estonă și kazahă), „Povestiri din Vietnam (în tătară).

Casa-muzeu „Adam Mickiewicz” din Novogrudok (Belorusia), s-a îmbogățit, recent, cu o ediție rară a operelor poetului. Este vorba de o carte-miniatură, de două ori mai mică decît o cutie de chibrituri și care, în cele 500 de pagini ale sale cuprinde, tipărită în poloneză, întreaga operă a poetului. Cutia metalică care protejează această carte-miniatură este prevăzută cu o lupă care permite descifrarea textului. Cartea a fost editată la Varșovia în 1898.

În Uniunea Sovietică au apărut o serie de lucrări con-

Konstantin Tîolkovski semnată de profesorul A. Kosmodemianski, „Radiații din adîncul Universului” de G. Jdanov, „Radioastronomia” etc.

La Minsk s-au încheiat, zilele trecute, lucrările celui de al III-lea Congres al compozitorilor din Belorusia.

Delegații și participanții la lucrările Congresului au audiat în cadrul unor concerte festive noile creații ale muzicii beloruse.

Editura pentru literatură orientală din Moscova va tipări, anul acesta, peste 150 de volume, într-un tiraj de 1,1 milioane exemplare, privind istoria, economia și geografia Indiei, a Pakistanului, Nepalului, sud-estului Asiei și Extremului Orient, precum și literatura acestor țări.

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Redacția și administrația: București, Str. Ion Ghica, 5 telefon 13.03.10

ABONAMENTE: pe 3 luni, 10 lei; pe 6 luni, 20 lei; pe un an, 40 lei.

ASPECTELE ECONOMICE ALE COEXISTENȚEI PAȘNICE

Delegația A.R.L.U.S. la sosirea în gara Kiev

Sub semnul mării prietenii

de acad. prof. Petre Constantinescu-Iași
vicepreședinte al A.R.L.U.S.

La 24 aprilie a fost semnat la Moscova planul de colaborare între Uniunea Asociațiilor sovietice de prietenie și legături culturale cu străinătatea și conducerea Asociației de prietenie sovieto-romină (A.P.S.R.), pe de o parte, și Consiliul General A.R.L.U.S. pe de altă parte.

Semnarea planului mi-a oferit fericitul prilej de a vizita Uniunea Sovietică, de a lua contact cu oamenii ei minunați. Nu este prima mea călătorie în marea țară vecină și prietenă, dar cu toate că nu a trecut prea multă vreme de când am fost ultima dată, în acest răstimp s-au petrecut schimbări de-a dreptul impresionante, pe care le-am constatat din prima clipă când am pus piciorul pe pământul sovietic. Firește, încă înainte de a întreprinde această călătorie, știam că în ultimii ani, ca rezultat al politicii înțelepte a P.C.U.S. și a guvernului sovietic, Uniunea Sovietică a obținut mari realizări în toate domeniile, că aceste realizări sunt vizibile la tot pasul; dar ceea ce am avut ocazia să văd depășește cu mult toate așteptările.

Moscova ni s-a înfățișat în toată măreția ei de Capitală a unei țări care a trecut la construcția desfășurată a comunismului. Este impresionantă uriașa operă de construcție care are loc aici și care a făcut ca într-un timp nemăitîlnit de scurt să apară cartiere noi ce sînt adevărate orașe. De cum intri în Moscova îți dai limpede seama că aici bate inima unei țări cit un continent, că marea metropolă devine din ce în ce mai mult un centru al întregii lumi.

La Kiev am avut prilejul să asistăm la sosirea Trenului prieteniei organizat de A.R.L.U.S. Kievenii i-au întâmpinat cu entuziasm și caldă prietenie pe cei 330 de romini care vor petrece ziua de 1 Mai la Moscova.

În capitala Uniunii Sovietice, delegația noastră a luat cunoștință de activitatea rodnică pe care o desfășoară Asociația de prietenie sovieto-romină. Cu toate că are numai un an de existență, Asociația a organizat numeroase manifestări menite să facă cunoscute viața și munca poporului nostru, manifestări care s-au bucurat de o caldă apreciere din partea oamenilor sovietici. Activitatea Asociației aduce o însemnată contribuție la stringerea relațiilor frățești între țara noastră și U.R.S.S.

Fiecare nouă formă de colaborare dintre Republica Populară Română și Uniunea Sovietică are o mare însemnată, deoarece servește la întărirea prieteniei dintre popoarele noastre, servește cauzei comune a consolidării forțelor păcii și socialismului în lume.

Semnarea planului de colaborare între Prezidiul Uniunii Aso-

ciațiilor sovietice de prietenie și legături culturale cu străinătatea și conducerea Asociației de prietenie sovieto-romină, pe de o parte, și Consiliul General A.R.L.U.S., pe de altă parte, se înscrie ca o nouă măsură menită să sporească posibilitățile de apropiere și cunoaștere reciprocă între poporul nostru și popoarele U.R.S.S.

Potrivit planului, Asociația de prietenie sovieto-romină și A.R.L.U.S. vor colabora pentru dezvoltarea legăturilor prietenesti și popularizarea reciprocă a realizărilor Uniunii Sovietice și Republicii Populare Române în domeniul economiei naționale, științei, culturii, literaturii, artei etc. În vederea realizării acestor obiective, cele două Asociații vor lua o serie de măsuri care și-au dovedit și pînă acum eficiența, ca schimburi de delegații, de materiale informative și documentare, schimburi de expoziții și altele.

Cu prilejul aniversării figurilor de seamă ale culturii popoarelor sovietice, A.R.L.U.S.-ul va organiza acțiuni de popularizare, iar Asociația de prietenie sovieto-romină va populariza figurile de seamă ale culturii românești.

De asemenea, în țara noastră se vor organiza zilele culturii și artei R.S.S. Beloruse. Sîntem încredințați că această manifestare va aduce o contribuție prețioasă la cunoașterea valorilor culturale create de-a lungul secolelor de poporul belorus.

Ca în fiecare an, între 7 octombrie și 7 noiembrie se va desfășura tradiționala Lună a prieteniei romino-sovietice.

La rîndul ei, Asociația de prietenie sovieto-romină va organiza manifestări menite să facă cunoscute opinii publice sovietice viața și realizările poporului român. Dintre acestea, menționăm în primul rînd manifestarea consacrată împlinirii a 15 ani de la eliberarea României de sub jugul fascist, acțiunile consacrate împlinirii a 500 de ani de la întemeierea orașului București etc. Totodată, în Uniunea Sovietică se vor deschide mai multe expoziții ce vor înfățișa diferite aspecte din viața patriei noastre. Se vor organiza, de asemenea, Zilele culturii și artei românești în R.S.S. Belorusă și Săptămîna culturii românești în R.S.S. Letonă.

Aceste prevederi ale planului de colaborare, ca și schimburile turistice, de savanți, scriitori și artiști, vor contribui într-o largă măsură la tot mai buna cunoaștere reciprocă, la întărirea prieteniei dintre popoarele noastre.

Înflorind sub soarele minunat al internaționalismului proletar, prietenia romino-sovietică se consolidează pe an ce trece, constituind un factor activ în lupta pentru pace și progres în lume.

În timp ce în țările sistemului mondial socialist oamenii muncii întâmpină ziua de 1 Mai a acestui an cu noi realizări în dezvoltarea economiei lor naționale și se bucură de noile succese dobîndite pe drumul creșterii permanente a bunăstării lor materiale și culturale, în țările capitaliste se numără cu milioanele cei care bat la porțile fabricilor încercînd zadarnic să găsească de lucru. În Statele Unite ale Americii aproape 6 milioane de muncitori nu au de lucru; în Anglia, celor 620.000 șomeri oficial recunoscuți li se adaugă un număr aproape egal de șomeri „ascunși” — care nu sînt înregistrați sau care găsesc de lucru doar cîteva ore pe săptămînă; — în Republica Federală Germană numărul celor lipsiți complet de lucru oscilează în jurul unui milion, în Italia între 1,5—2 milioane ș.a.m.d. Pentru milioane de oameni din țările capitaliste nu este vorba așa dar, numai de nesiguranța zilei de mîine, ci de faptul concret că în această zi a muncii, orînduirea în care trăiesc le răpește posibilitatea de a munci și odată cu ea, posibilitatea de a asigura existența fizică a lor și a familiilor lor.

Șomajul nu este, desigur, un fenomen nou în lumea capitalului; el este însoțitorul permanent al orînduirii capitaliste. În condițiile crizei economice din 1957—1958 el a căpătat însă proporții uriașe în Statele Unite ale Americii și se extinde ca o molimă în țările legate la carul politicii americane, țări care resimt la rîndul lor efectele crizei de peste Ocean.

Perspectivile atenuării parțiale a acestor plăgi sociale, care este șomajul cronic de masă, sînt cu atît mai reduse cu cît:

a) în condițiile actuale ale pieței mondiale capitaliste sînt mai restrînse posibilitățile redresării din criză a producției;

b) în condițiile progresului tehnic contemporan, în țările capitaliste scade procentul celor reabsorbiți în producție chiar în ipoteza unei anumite redresări a ei.

Devine ușor de înțeles într-o atare situație atenția mereu mai mare acordată în țările capitaliste problemei influenței pe care comerțul internațional dintre țările capitaliste și cele socialiste o poate avea asupra conjuncturii economiei capitaliste. În adevăr, țările sistemului mondial socialist au militat permanent pentru extinderea relațiilor comerciale internaționale, pentru lichidarea barierele artificiale ridicate de S.U.A. și de aliații săi în calea schimburilor dintre lumea socialistă și cea capitalistă și au arătat că tocmai dezvoltarea normală a comerțului internațional reprezintă una din căile concrete și eficiente spre destinderea internațională. Împotriva acestei linii s-au ridicat cu vehemență partizanii „războiului rece”, care au socotit că vor putea utiliza blocada economică pentru a împiedeca avîntul economic al sistemului mondial socialist. Viața a arătat caracterul nerealist al acestei politici: țările socialiste se pregătesc astăzi să dobîndească supremația mondială în producția bunurilor materiale, iar țările capitaliste se zbat în criză. Politica discriminărilor în comerțul internațional s-a întors — după expresia unui economist progresist american — ca un bumerang în capul inițiatorilor ei.

Drept urmare, rînd pe rînd, una sau alfa dintre țările capitaliste au încercat să se sustragă dictatului american în politica comercială internațională și comerțul est-vest s-a dezvoltat în ultimii ani. Este drept că această dezvoltare, în pofida eforturilor permanente pe care țările socialiste le fac și a condițiilor reciproc avantajoase pe care ele le oferă, are loc într-un ritm foarte lent și nu reprezintă nici pe departe posibilitățile reale existente. Cu toate acestea, chiar în S.U.A. începe să devină evident faptul că politica embargoului înrăutățește situația economică a țărilor capitaliste în general și a S.U.A. în special, datorită faptului că — după cum observă economistul Victor Perlo — unele societăți europene rivale ale societăților americane ocupă un loc tot mai important în comerțul cu țările socialiste. Sub imperiul crizei economice, oamenii de afaceri americani încep tot mai des să-și aducă aminte că în 1931 — în plină desfășurare a crizei din 1929—1933 — U.R.S.S. cumpăra 66 la sută din totalul mașinilor agricole exportate de S.U.A., 75 la sută din totalul utilajului electrotehnic greu, 2/3 din totalul strungurilor exportate etc., că în acea perioadă multe întreprinderi americane și-au continuat activitatea datorită comenzilor primite din U.R.S.S.

În aceste împrejurări, mesajul adresat în iunie 1958 de N. S. Hrușciiov lui D. Eisenhower prin care se făceau propuneri concrete în direcția extinderii comerțului sovieto-american, se indica posibilitatea achiziționării de către U.R.S.S. de utilaj industrial, inclusiv utilaj complex pentru uzine și fabrici din S.U.A. (tocmai această ramură este mai greu atinsă de criză în S.U.A.) și se oferea și perspectiva ca în primii ani U.R.S.S. să cumpere mai multe mărfuri americane decît să vîndă mărfuri de ale sale, n-a putut să nu dea de gîndit cercurilor de afaceri din Statele Unite. Economisții americani au calculat că Statele Unite ar putea să ducă cu țările socialiste un comerț în valoare de mai multe miliarde dolari anual. Ei au ajuns, astfel, să-și dea seama mai bine de caracterul profund realist al aprecierii lui N. S. Hrușciiov care, în interviu acordat anul trecut ziariștilor americani E. Riedder și G. Liudicke, a arătat că po-

litica discriminărilor este profund dezavantajoasă pentru țările capitaliste, care-și măresc astfel greutatea și că lichidarea acestei politici ar putea ajuta țărilor capitaliste să iasă din impasul în care au intrat.

Desigur, în cluda pozețiilor mereu dezmințite ale apologetilor burgheziei, nimic nu poate salva capitalismul de criză; aceasta este o boală incurabilă a capitalismului. Dezvoltarea comerțului internațional între țările socialiste și cele capitaliste poate fi însă unul din factorii cu ajutorul căruia economia capitalistă să înfrîngă unele greutăți în care se zbate acum. Iată tereul pe care — sub presiunea uriașă a opiniei publice iubitoare de pace — în multe țări capitaliste încep să fie înțelese mai realist propunerile lagărului socialist în favoarea destinderii în relațiile internaționale, propuneri cărora cercurile conducătoare din principalele țări capitaliste nu le-au acordat atenția cuvenită în perioada conjuncturii artificiale create în anii anteriori. În condițiile schimbării raportului de forțe pe plan mondial între socialism și capitalism, și ale greutăților economice proprii din țările capitaliste, lupta pentru pace și coexistență pașnică a popoarelor obligă la o atitudine mai lucidă unele cercuri de afaceri din țările capitaliste.

Convocarea conferinței de la Geneva a miniștrilor Afacerilor Externe; eoul stîrnit de propunerile U.R.S.S. privitoare la reglementarea pașnică a problemei Berlinului și încheierea tratatului de pace cu Germania; declarațiile unor oameni politici ca vicepreședintele S.U.A., R. Nixon, senatorul american W. Fulbright, care încep să recunoască necesitatea întrecerii economice pașnice dintre socialism și capitalism; vizitele la Moscova ale premierului britanic H. Macmillan, mareșalului Montgomery sau a ministrului Comerțului, Eccles care, în fruntea unei delegații comerciale, își propune să discute posibilitățile extinderii schimburilor comerciale între U.R.S.S. și Anglia — iată cîteva fapte semnificative din ultima vreme.

Popoarele perseverente pentru soluționarea pașnică a problemelor internaționale și pentru coexistență pașnică; în același timp, ele își dau seama că numai continuînd cu și mai multă vigoare această luptă, vor putea determina cercurile politice din principalele țări capitaliste să treacă de la vorbe la fapte și să izoleze definitiv pe acei reprezentanți ai cercurilor monopoliste și militariste din occident care încearcă și astăzi să se cramponeze de politica falimentară a „războiului rece”.

Conf. univ. Costin Murgescu

Cultura romînească în R. S. S. Letonă

În luna mai va avea loc în R.S.S. Letonă Săptămîna culturii românești. În prezent, în republica de pe tîrmul Balticii se fac pregătiri intense în vederea acestui eveniment. Editurile din Riga pregătesc traduceri din literatura română, teatrele pun în scenă piese ale dramaturgilor romini etc. În clișeu: afiș editat la Riga cu prilejul Săptămînilor culturii românești.

Pentru cel mai curajos!

Schiță de ANATOLI BEZUGLOV

— Da' ce-i cu dumneata Samson Pavlovici? De ce faci? Ori, poate, nu esti de aceeași părere cu noi?

— Ei, și tu de colo! — îi răspunse veteranul munților. — Îmi amintesc și eu de-o întâmplare, de-un om parcă și mai curajos.

— Mai curajos ca Alioșa? — răsunară câteva voci.

— Curajul n-are margini — zîmbi Samson Pavlovici. Nu se măsoară cu centimetrul.

— Atunci, povestește — îi îndemnă Alioșa — și fie ca paharul acesta să-l închinăm în cinstea lui.

— Nu, nu vă grăbiți, așteptați o clipă — îi potoli Samson Pavlovici — Pentru mine omul ăsta e foarte curajos, dar s-ar putea ca voi să aveți altă părere.

— Hai, povestește-ne, povestește-ne! — insistă Alexei, curios să afle cine putea să fie cel care, după părerea fostului său șef, prieten și profesor, era așa de curajos.

— Ei, să vă fac pe plac, dar vă previn că nu mă pricep să fiu scurt — le atrase luarea aminte Samson Pavlovici, începându-și povestirea.

— Dincolo de munți, peste văi, nu prea departe de aici trăia o fetiță. Să-i spunem deocamdată... Tania. Ei, și cum fetița asta nu s-a născut demult, demult, așa cum spun poveștile, ci chiar în vremurile noastre, a învățat la școală, s-a jucat la Palatul pionierilor, s-a înscris într-un cerc de balet, ba a participat chiar și la spectacolele date de amatorii de prin partea locului. Colegii ei, profesorii, instructorii de pionieri o îndrăgeau mult, iar cit despre părinți nici că puteau fi alții mci fericiți. Grozav o mai răstăta maică-sa. Era convinsă că fata ei are să ajungă neapărat cea mai bună actriță din republică, ba, chiar din toată țara.

Samson Pavlovici vorbea domol, măsurat, făcându-se că nu bagă în seamă ciuda prost ascunsă a unora din cei de față. La drept vorbind, se și aștepta la așa ceva: auzi dumneata, să compari un salvator curajos cu o fetiță răsfățată! Bătrînul alpinist zîmbi în barbă și-și urmă povestirea:

— Și iată că Tania și-a sfârșit școala. Se făcuse o fată mlădie și așa de chipeșă, încît sucea capul la toți băieții. Într-o bună zi mama își luă fata de mână, se urcă în mașină și porni spre Alma-Ata, la Institutul de teatru. Pe drum îi spunea mereu:

— Sînt sigură că profesorii au să pice de încredințare, cînd au să te-audă recitînd din Pușkin și încă în kazahă.

Dar profesorii nu s-au arătat prea încîntați. Cel mai vîrstnic dintre ei a chemat-o pe fată în biroului, rugînd-o pe mamă, care pînă atunci asistase la toate examenele, să aștepte pe coridor.

— Copila mea — i-a spus profesorul. Dar am văzut asemenea aplicație; ai un simț înăscut a tot ceea ce trebuie să faci și să spui în fața publicului. Ești de asemenea cum nu se poate mai dragălașă, dar, din păcate, n-ai nici un pic de talent. Iar talent nu-ți poate da nici un profesor.

Șînd de aceste vorbe, mama se minie pe bătrînul profesor.

— Aba, care va să zică, așa stau lucrurile! — izbucni dînsa amenințătoare — au s-o regrete uite, chiar azi plecăm cu avionul la Moscova. Ai să-ți termini studiile în Capitală și încă cu succes, și-atunci o să mai stăm noi de vorbă cu incapacității ăștia care habar n-au ce-i aia artă. Să vezi cum au să se îmbolnăvească de rușine.

Fata însă, pînă atunci cuminte și ascultătoare, nu voi să dea ascultare vorbelor mamei. Se urcă în tren și plecă spre casă, așa că maică-sa trebuî să se întorcă singură, cu o mașină de ocazie. Cînd fata îi povesti întâmplarea, tatăl o aprobă, după care porni să inspecteze un sovhoz depărtat. În ce-o privește, mama o încredință că în scurtă vreme are să moară de tristețe, și asta numai și numai din pricina ei.

Bineînțeles, fetei, blînde cum era, i se făcu milă de dînsa, ba chiar plînsese pe ascuns, potolindu-se abia cînd maică-sa se ridică din pat și plecă cu teburii, la croitoreasă.

În clipa aceea, Stîopa nu se mai putu stăpîni. Se sculă în picioare și-i aruncă lui Alioșa o privire încercată de reproșuri, cerîndu-i parcă să sfîrșească odată cu povestea asta plîcticoasă. Alioșa, însă, își asculta profesorul cu atîta interes, încît Stîopa pricepu că n-are să primească nici un sprijin din parte-i. Dădu deznădăjduit din mîini și se lăsă greoi pe rucsac.

— Ceva mai tîrziu — își continuă Samson Pavlovici povestirea — cîteva colege ale Taniei hotărîră să se înscrie la un Institut tehnic din Alma-Ata. Plecă și Tania cu ele.

Trebuie să precizez aici că fetei noastre nu-

plăceau numai dansurile și teatrul, ci și fizica, chimia, matematica, pe care le studiasse temeinic. Așa se face că luă hotărîrea să devină electro-tehnician.

Cînd află de asta, maică-sa își trimise bărbatul după fată. Îi recomandase hotărîră s-o înscrie pe Tania la Institutul de limbi străine sau, în cel mai rău caz, la medicină. Tatăl, însă, nu se dovedi la înălțimea misiunii sale. Cele cîteva seri cit stătu în oraș le petrecu la căminul Institutului, unde se împrietenii la cataramă cu studenții. Se pare că și el era pe placul băieților. La înapoiere îl petrecură cu alai la gară unde, după ce băură puțin, tatăl mărturisii emoționat că regretă că nu mai are douăzeci de ani, că nu poate locui împreună cu ei în cămin și că nu poate urma electro-tehnică.

După călătoria asta fără succes urmă o scurtă scrisoare, în care mama cerea ficei să se întorcă imediat acasă, amenințînd-o că, „în caz contrar va trebui să se întrețină numai din bursă“.

Tania nu se sperie însă. Începu să se descurce numai cu bursa. Învăță să gătească, să spele rufe și, încet, încet, viața reintră în normal. Dar după cîtva timp, la urechile mamei ajunse cumplita veste că unica ei fiică, scumpa și înzestrata ei fiică, ar fi pe cale să se mărite cu un „simplu soldat“. Zvonul, cum se întimplă de obicei, era, bineînțeles, intrucitva exagerat. Mai întîi nu era încă vorba de căsătorie, și în al doilea rînd fericitul muritor nu era chiar simplu soldat, ci elev într-o școală de aviație. Ce însemnătate aveau însă, toate astea pentru mamă? În disperarea ei, folosii argumente de care altă dată ar fi ris și dînsa.

— Ei, ce înțelepți erau bătrînii! Ce păcat că nu se mai obișnuiește azi kalimul! Soldatul ei n-ar fi putut în vecii-vechilor să strîngă un kalim demn de fata noastră...

— Dar nu văd nimic rău în faptul că-i elev — încercă să protesteze tatăl. Peste doi ani are să fie locotenent, apoi căpitan. Și de-aici pînă la colonel nu-i decît un pas. Mi-aduc aminte că în nouă sute patruzeci și unu, cînd am fost mobilizat ca sergent major, nu numai că eram înmăsurat, dar aveam și-un copil, pe Tania.

— Ei și parcă mare procopseală a fost pe capul meu! — se răstă mama, amenințătoare.

Drept care, bărbatul nu mai îndrăzni să răspundă. Se urcă în mașină și plecă să inspecteze un alt sovhoz îndepărtat.

În timp ce părinții se tot certau, Taniei i se înțelepsese un necoz. Tînarul încetase să mai vină la întîlniri, iar scurtele bilețele pe care i le trim-

Magnetofonul „Dnepr 5“, ultima achiziție din Alma-Ata, continua să cînte într-una, la nesfîrșit: „De mult nu mai sînt cel de-odinioară. Iar tu nu mai ești fetița cu rochiță albă...“

E drept, Alioșa nu izbutise să facă rost decît de o singură bîndă: așa că oaspeții trebuiau să asculte retrenul pentru a nu știu cîta oară, dar, în mijlocul veseliei generale, amănuntul ăsta nu mai avea nici o importanță.

Pentru membrii postului alpin de salvare, seara se transformase într-o adevărată sărbătoare. La cabană poposiseră cîteva studenți din Alma-Ata, însoțiți de cunoscutul alpinist Samson Pavlovici, fostul șef al stațiunii.

Oaspeții aduseseră cu ei scrisori, ultimele cărți și reviste, precum și o seamă de delicatose, adevărate rarități aici, în creierii munților. În încăperea nu se prea aflau scaune, dar nici asta n-avea vreo însemnătate: se așezaseră care cum putuseră de-a dreptul pe rucsacuri. În ce privește veselii, se găsea din belșug, și încă ce veselă! Studenții oferiseră în dar Rozei și lui Alioșa un splendid serviciu de masă. Pe cana din care se servea laptele, o cană din cel mai fin porțelan, se afla meșteșugit scrisă cu litere aurii, următoarea dedicație: „Lui Alexei Stokov, amintire din partea celor pe care i-a salvat...“ Urmasii apoi numele studenților, în căutarea cărora, cu două luni în urmă, Alexei colindase munții.

Nimeni nu pomenise vreun cuvînt despre întâmplarea asta. La ce bun? Fiecare își amintea doar, în cele mai mici amănunte, de întâmplarea aceea cumplită care rămăsese de pomină. Patru zile de rătăcire prin munți, rănile tovarășilor, cei din urmă biscuiți muițați în zăpadă topită... Apoi ivirea neașteptată a lui Alexei, sania înjghebată la repezeală, din pioleți, pufoaice și rucsacuri, pentru Stîopa care-și fracturase piciorul. Și uite-l acum pe Stîopa cu cîntă îndemnare destupă sticla, turnînd vinul în cămile fine, transparente.

— Să nu mi-o ia nimeni în nume de rău — rosti el solemn — dar chiar și printre vulturi trebuie să fie unul cu aripile mai mari, mai puternic decît ceilalți... Să bem deci, prieteni, pentru cel mai curajos om din munții ăștia!

Rostînd urarea, Stîopa privi recunoscător la Alioșa și-i îmbie cu o căniță cu chear aurii. Alioșa zîmbi încercat: nu prea se simțea la largul lui cînd era lăudat... Ceilalți însă izbucniră în aclamații furtunoase:

— Pentru cel mai curajos!

— Pentru Alioșa al nostru!

— Ura, să ne trăiască!

Dintre toți, numai Samson Pavlovici părea dus pe gînduri. Jignit, probabil, în amorul lui propriu de autor al toastului, Stîopa i se adresă supărat:

mitea, și în care fata citea nespuse de multe printre rinduri, încetară și ele să-și mai ajungă. Tînărul dispăruse fără să-și ia rămas bun.

Prietenele o sfătuiră să-l uite pe admiratorul cel flusturatic, dar Tania le răspunse:

— Ce știți voi! Poate că-i bolnav sau i s-a întâmplat o nenorocire. Pînă n-aflu despre ce-i vorba nu iau nici o hotărîre.

Prietenele o luară peste picior, dar Tania rămase neclintită în hotărîrea ei: se duse la școala de pilotaj, unde află că prietenul ei nu mai învăța acolo. Se făcuse vinovat de ceva. De ce anume? — asta n-are nici o legătură cu povestirea noastră. Important e că, pînă la urmă, Tania a izbutit să-l găsească pe un șantier.

— Nu, nu te dezvinovăți — îi spuse fata. Nu încerca să te justifici. Ți-a fost pur și simplu rușine să apară în fața mea. Ți-ai închipuit c-am să te dojenesc... Mă doare că n-ai privit cu seriozitate făgăduiala pe care ne-am făcut-o, să nu ne părăsim unul pe altul orice s-ar întâmpla. Ai crezut poate c-am spus-o fără să mă gîndesc, într-o clipă de însuflețire... Dar acum ție ție e mai greu decît mie. Așa că să aminăm discuția despre supărarea mea pentru vremuri mai bune... Să considerăm că sînt primul om căruia i-ai împărtășit necazurile tale.

Dincolo de zidurile cabanei pierdute în inima munților, viscolul se întea urlînd năpraznic, din care pricină interiorul părea și mai cald, mai intim. Acum studenții, fermecați de povestire, ascultau cu respirația întretăiată. Fără un motiv anume Roza cerceta cu atenție chenarul de pe noul serviciu de masă. Cît despre Stiopa, flăcăul nu se mai arăta nici încudat, nici nerăbdător.

Samson Pavlovici așeză grijuliu cana cu vin pe masă, și, întîlnind privirea recunoscătoare a lui Aliona îi zîmbi aprobativ, după care continuă:

— Zis și făcut. Curînd fata se mută din căminul Institutului în clădirea rezervată familiilor constructorilor. Dar viața nu le fu prea ușoară. Fostul elev de aviație ducea dorul pilotajului. Tania își dădea seama că munca pe care-o făcea nu-l mulțumea. Încercă să-i abată gîndul la alte preocupări, de pildă la studiu. Vorbele ei se iroseau însă în gol, ca șuvița subțire a unui pîrișcă în nisip.

Într-o bună zi veni în vizită mama Taniei. Dîndu-și în sfîrșit seama că n-are nici un rost să stea în calea fetei, se arătă gata să-l ajute. Propuse tinerilor să se mute în orașul unde se născuse și crescuse Tania noastră. Acolo, după cum spunea ea, li aștepta o locuință splendidă, iar autoritatea tatălui ar putea asigura ginerelui o slujbă bună și „perspective de viitor”. Dar după ce mama plecă să facă niscai cumpărături, Tania își întrebă soțul:

— Ia spune, la ce te-ai gîndit? Nu cumva că ar fi bine să primim propunerea mamei? Ți-ai spus, probabil: Tania n-ar mai fi nevoită să stea în odăia asta strîmă, n-ar mai fi obligată să se ocupe de gospodărie, și ar avea îmbrăcăminte mai multă și mai frumoasă ca pînă acum. Te rog mult să nu te gîndești la asta. Te am lîngă mine și asta mi-e de ajuns. Sîntem încă tineri și-o să ne descurcăm noi și singuri.

Așa se făcu că mama plecă cum venise. Nu peste mult timp, Tania absolvî Institutul, și fu repartizată să lucreze într-o uzină. Bărbatul ei continua însă să lucreze pe șantier, desigur cam în silă, căci nu-și putea închipui meserie mai plăcută decît îndrăzneța profesiune de aviator.

Într-o zi, în timp ce-și încălzea prînzul, găsi pe masă o carte despre echipela de salvare în munți. Începu s-o răsfoiască și i se păru interesantă. Bine înțeles, Tania se feri să-l spună că aceasta nu era prima carte uitată pe masă așa, „întîmplător”. Dar după o săptămîină îi atrase totuși luarea aminte că se fac înscirieri pentru un curs de salvare în munți, și-i propuse să revadă împreună fizica și chimia.

Se știe că bărbații sînt la fel de departe de a fi perfecți, ca și femeile. Probabil că tocmai de asta în mintea soțului se născu bănuiala că pe nevastă-sa începuse s-o plictisească viața alături de un ratat, și că vroia să-l expedieze cît mai departe de dînsa, în munți. Nu apucă, însă, să i-o spună, căci Tania și scosese din poșetă o hîrtie prin care era autorizată să lucreze la uzină numai în schimbul de dimineață, așa că putea și dînsa să urmeze cursurile împreună cu el.

Ajuns acî. Samson Pavlovici își întrerupse o clipă povestirea și cercetă atent fețele emoționate ale celor din jur.

— După terminarea cursurilor — continuă el — cei doi tineri s-au dus să-și vadă părinții. Aflînd ce-avea de gînd să facă, mama Taniei începu să se agite. Tocmai atunci, în regiunea lor, se organiza un serviciu de salvare în munți. Era mare nevoie de cadre de conducere, așa că, ținînd seama de prestigiul soțului, ar fi fost posibil ca atît fiica cît și ginerele să-și înceapă imediat activitatea în specialitatea în care se pregătiseră, ba chiar să capete și munci de răspundere.

Tania își dădu seama însă că soțul ei n-ar fi fericit în oraș, cu munca de birou, pentru că și dînsa se dezobisnuise de viața lîhnită. Așa că tinerii plecară în munți. Trebuie să arăt aici că Tania noastră își îndeplinea la fel de bine îndatoririle ca și soțul ei. Ba chiar muncea mai mult ca el, deoarece o femeie trebuie să și gătească, să spele, să facă curat, iar dimineața, în zilele de sîrbătoare, ca de pildă azi, să calce cravatele tuturor celor din casă...

Samson Pavlovici ridică ceasca...

— Propun să bem pentru omul acesta curajos, cel mai curajos dintre cei de față.

— Păi asta e Roza! Izbucni mișcat Stiopa — Rozocika!

— Să bem în sănătatea ei! — începură să strige în cor studenții. Dar unde o fi dispărut?

O găsiră tocmai în cabina meteorologică. Alexei îi strînse cu gingășie la piept căpsorul brun, aco-perindu-i cu sărutări ochii înroșiți de plîns.

— De ce te-ai ascuns aici? — o întrebă el cu reproș — Te căutam cu toții... de parcă s-ar fi dat alarmă-n munți!

— De teamă — suspină Roza. — Mi-a fost grozav de frică că n-am să mă pot stăpîni și am să izbucnesc în plîns...

În romînește de G. Băncilă

Gara de Nord, 24 aprilie, ora 22,30

„Trenul prieteniei” a sosit la Moscova

— Un reportaj de la trimișii noștri speciali —

La revedere, dragi prieteni! Călătoria noastră a început... Vă mai vedem fețele luminate de zîmbet, mai răspundem fluturărilor de miini care tărăzuesc deasupra peronului Gării de Nord, dar gîndul nostru a și zburat spre Moscova... Rătăcește pe străzile ei scîldate în lumina generoasă a constelațiilor electrice, vrăjit de tot ce vede, întîmpinat la tot pasul de imagini de neuitat.

...Trenul sfîșie bezna nopții. Minutele, orele trec pe nesimțite. Puțini sînt cei pe care-i doboară somnul. Cei mai mulți nu se îndură să se despartă, ci discută, discută... Cum o fi Kievul îmbrăcat în haina somptuoasă a primăverii? Cum o să fie de 1 Mai la Moscova? Discută profesori cu țărani colectivști, elevi cu medici, muncitori cu pensionari, studenți cu activști obștești. Sînt 330 de oameni, s-au adunat din toate colturile țării, dar formează o singură familie aici, în Trenul prieteniei, organizat de A.R.L.U.S., minunat simbol al frăției indestructibile care leagă poporul nostru de poporul sovietic.

În zori am ajuns în bătrîna cetate a Iașului. Scurtul popas speredeste nerăbdarea noastră. Ne mai despart doar cîțiva kilometri de pămîntul sovietic...

De departe se vede Prutul. Șerpuieste domol printre maluri scunde, îmbrăcate în iarbă tînără. Și peste cîteva minute Trenul prieteniei trece peste podul pe care o dungă roșie marchează frontiera romîno-sovietică.

La Ungheni, ne așteaptă sute de oameni. Și cînd trenul nostru se oprește, toată această mulțime năvălește literalmente spre noi. Buchete de liliac alb și violet trec din mînă în mînă. Sute de brațe ne prind în îmbrățișarea lor prietenească. Incepe îndată un schimb febril de insigne, cărți poștale ilustrate, chiar fotografii — tot ce poate aminti de aceste clipe.

Chiar în gară, în entuziasmul fierbinte al momentului, are loc un miting însuflețit. Gazdele ne urează bun venit pe pămîntul sovietic, ne exprimă sentimentele lor frățești. Ospitalitatea prietenilor noștri moldoveni merge pînă acolo, încît sîntem invitați să vizionăm și un film într-o sală de cinematograf care ar face cinste oricărui oraș mare...

Bălți, Ocnita sînt următoarele două popasuri pe pămîntul Moldovei Sovietice. Mii de oameni au fost de față pentru a ne exprima prietenia lor. De altfel, prietenia este leit-motivul acestei călătorii.

Duminică dimineața ajungem la Kiev. Trenul intră în gara pavoazată sîrbătorește, întîmpinat de acordurile unui marș vioi. În cîntecul nostru, prietenii ucraineni au adus în gară o fanfară militară, în cîntecul nostru sînt prezenți pe peron sute și sute de kievleni, printre care celebrul dirijor Grigori Veriovka, în cîntecul nostru Konstantin Litvin, președintele Filialei din R.S.S. Ucraineană a Asociației de prietenie sovieto-romîne, roștește cuvinte calde de bun venit. Din partea turiștilor romîni răspunde prof. univ. E. Lăzărescu,

președintele Consiliului regional A.R.L.U.S.-Galați.

Avem o zi ca să vizităm Kievul. Și sînt atîtea de văzut...

Bătrînul Kiev, renăscut din ruine, își trăiește a doua tinerețe. Orașul acesta vesnic în construcție, se îmbogățește mereu cu străzi noi, cu cartiere noi. Clădirile moderne conviețuiesc într-o perfectă armonie cu străvechii monumente arhitectonice, ca biserica Sf. Sofia. Și pretutindeni o orgie de verdeață, verdele crud al primăverii.

Kievul este construit și reconstruit cu generozitate. Nu cunoaște misterul ulițelor înguste, umbra permanentă. Lumina pătrunde aici nestîngherită, pretutindeni. Chiar aș spune că lumina este trăsătura dominantă a orașului — operă nemuritoare a geniului poporului ucrainean, carte vie a unei istorii de peste un mileniu.

Luni, după amiază am ajuns la Moscova. Clădirea gării Kiev era împodobită cu flori și drapelele de stat ale Uniunii Sovietice și R.P.R. În întîmpinarea noastră au venit membri ai Consiliului de conducere al Asociației de prietenie sovieto-romîne, reprezentanți ai Inturistului, numeroși pionieri care ne înmînează buchete de flori. Alexandr Rogov, reprezentant al Inturistului și I. Smirnov, vechi bolșevic, membru în Consiliul de conducere al Asociației de prietenie sovieto-romîne, ne adresează

cuvînte de salut. În numele grupului nostru, profesorul Alexandru Roșca mulțumește pentru primirea călduroasă și frățească cu care am fost întîmpinați pretutindeni pe pămîntul sovietic.

S-a înserat. Autocarele ne duc spre hotelul „București” unde vom locui în timpul șederii la Moscova. Din goana mașinii privesc cu aviditate străzile peste care s-a revărsat potopul de lumină al becurilor, clădirile construite la scară sovietică. Pretutindeni macarale puternice se înalță într-un gest avîntat și temerar spre înaltul cerului. Moscova se construiește neîncetat. Datorită ritmului nemaiîntîlnit în care se clădește, cartierele sale moderne înaintează departe, în afara orașului, în plin cîmp, înghițind vechile așezări.

În seara aceasta nu avem program fiindcă se presupune că trebuie să ne odihnim după cele două zile și trei nopți de călătorie. Aprecîem grija delicată a gazdelor, totuși camerele de hotel care ne-au fost repartizate, rîmîn pustii. Noi sîntem pe străzi, nerăbdători să ascultăm bătăile inimii fierbinți a marelui oraș, de a simți respirația lui puternică, de a ne contopi cu mulțimea care se scurge într-un torent nesfîrșit pe marile sale bulevarde.

**Maria Cosmetatos
Dumitru Hincu**

Moscova, prin telefon.

Interesul pentru limba rusă

În ultima vreme, presa occidentală acordă o importanță din ce în ce mai mare studiului limbii ruse. Ea se face astfel ecoul interesului crescînd pe care profesori, scriitori, savanți, studenți, elevi din țările respective îl manifestă față de această limbă.

În cursul unei discuții inițiate de ziarul „Times”, cititorii s-au pronunțat în favoarea răspîndirii largi a limbii ruse. M. Peterson, directorul serviciului instrucțiunii publice al Universității din Oxford, a scris că „Limba rusă, azi larg răspîndită, este, împreună cu limba engleză, extrem de prețioasă pentru informarea științifică și tehnică”.

Colidianul englez „Star” semnală că elevii care doresc să studieze limba rusă fac adevărate cozi la liceul din Portsmouth.

Sarah Jenkins, comentatoare la „News Chronicle”, a scris: „Rusia este o mare putere, cu care trebuie să coexistăm și, mai mult, să facem comerț. Copiii noștri trebuie să învețe limba rusă. Asta înseamnă, practic, că savanții noștri, de exemplu, vor putea citi revistele și manualele tehnice sovietice”.

Anul trecut, rusa nu figura decît în programul a 16 școli americane. În momentul de față numărul lor trece de 100. În toate universitățile americane mari și în numeroase școli su-

perioare se studiază atît limba rusă, cît și istoria, literatura, economia Uniunii Sovietice.

„Nu numai apariția sputnicilor explică interesul pe care-l suscită limba rusă, — a declarat corespondentul ziarului „Christian Science Monitor”, E. Babcock, directoarea Institutului de limbi străine din Seattle —, ci și schimbările culturale cu Rusia. Oamenii încep să înțeleagă importanța relațiilor culturale cu această țară...”.

Limba rusă este inclusă în programul a 10 universități indiene, printre care cele din Delhi, Calcutta, Haiderabad. Recent, în India s-a editat o gramatică rusă și un manual de rusă în limba hindu.

Studiul limbii ruse suscită un viu interes în Japonia, unde mii de oameni de cele mai diferite profesii urmează cu regularitate cursurile inițiate în acest scop.

După cum indică presa din R.A.U., rusa este studiată în numeroase școli secundare din Cairo, Alexandria și alte orașe. Pentru anul viitor se prevede ca numărul acestor școli să crească considerabil.

Am mai putea cita numeroase exemple analoge, ca să nu mai vorbim de țările socialiste, unde studiul limbii ruse este foarte răspîndit și da rezultate din ce în ce mai bune.

A. P.

Kremlin. Turnul Spasski.

Cînd privești Moscova cu ochii alțiua, o descoperi parcă din nou — pentru a treia, a cincea, a zecea oară — tu însuși. Mai ales acum, cînd orașul a devenit un mare centru turistic.

Pe unii străini îi frappează impetuoșitatea, d'namismul vieții moscovite („Oriunde te-ai uita, toți se grăbesc!"); privind mulțimea de pietoni care umple trotuarele, șuvoiul neîntrerupt de mașini ce se scurge într-o direcție și cealaltă, îți spui: „Da, turistul acesta are dreptate. Moscova clcotește de viață, de activitate". Alții, care au fost aici cu trei patru ani în urmă și vin acum d'n nou, constată că „moscoviții sînt mult mai veseli și arată mult mai odihniți; și cînd mergi să te plimbi în parc sau într-o cafenea, îți spui: „E adevărat!"

Un om politic englez a fost frapat de „uimitoarea inocență" a d'stracțiilor și dansurilor pe care le-a admirat în piața din fața hotelului „Național"; iar eu mi-am amintit, fără să vreau, ce impresie neplăcută mi au făcut purtările necuviincioase ale tinerilor „malagam-biști" suedezi — băieți și fete — pe care i-am văzut în parcurile din centrul Stockholmului.

O americană ce nu-și ascunde atitudinea ostilă față de Uniunea Sovietică, a remarcat: „Viața cot'diană a moscoviților se caracterizează prin politețe și chiar austeritate. Nimeni nu vorbește prea tare, nu gesticulează exagerat... Există o eleganță a manierelor cu atât mai atrăgătoare, cu cît în spatele lor nu se simt nici un fel de norme, de principii stabilite o dată pentru totdeauna..."

Vă recunoașteți în această descriere, tovarăși moscoviți?

O prietenă din India, care înainte de a veni la Moscova a citit cîteva articole despre „purtarea indecentă a tineretului moscovit", a constatat cu uimire că „aici tinerii nu se imbată, sînt disciplinați și prudenți, nu sînt cîtuși de puțin obraznici, ci mai curînd dimpotrivă"

Sînt de acord cu părerea asta, dar numai cu anumite rezerve.

Prudență? I se potrivește cuvîntul acesta prietenului meu Alioș, care după ce a terminat liceul a plecat într-o expediție în Extremul Nord, a lucrat acolo doi ani cu un grup de geologi și numai după această aspră școală de căl're a caracterului a dat examenul de admitere la Universitate, realizîndu-și astfel vechiul lui vis — studierea limbilor orientale? Sau pot fi numiți „prudenți" miile de tineri moscoviți care au vrut să plece voluntari pentru a ajuta poporul eq'p'tean în lupta lui împotriva cotropitorilor imperialiști? Dar băieții și fetele care au părăsit Moscova plecînd să trezească la viață pămînturile înțelenite din Ka-

Trinim maretel

zakhstan și Altai, cu toate că știau precis ce greutăți îi asteaptă acolo?

Nu, dragă prietenă din India, oricîtă bunăvoință ar fi în ceea ce ai vrut să spui, nu ai dreptate...

Anul trecut au fost zile cînd numărul turiștilor străini la Moscova trecea de cinci mii. Ce-i atrage aici? Multe. Căci și ei s-au schimbat în ultimii ani. A fost o vreme cînd în oricare dintre țările occidentale plecarea la Moscova era socotită ca o provocare la adresa politicii oficiale.

Acum, Moscova intră în itinerariul turistic obișnuit.

Intreaga lume își așteaptă azi ochii asupra Moscovei, și ochii aceștia sînt curioși, întotdeauna critici, iar uneori ostili. Impresiile pe care turistul străin le duce cu el în patre și le discută cu prietenii săi, nu sînt numai rezultatul vizitării Kremlinului, metroului sau a Expoziției unionale, ci și al plimbărilor pe strada Gorki, al unei discuții întîmplătoare într-o cafenea, al unei cursuri cu taxul. Și dacă, ferească Dumnezeu, în timpul plimbării prin oraș îi taie drumul un om beat, care se întoarce acasă pe trei cărări, sau dacă nimereste într-un taxi cu mucuri de țigară pe jos, sau dacă observă că la cafenea serviciul nu e ireproșabil, putești fi siguri că aceste incidente neplăcute și netipice nu vor rămîne un secret și că turistul străin va povesti neapărat despre ele.

În altă țară nu ar acorda importanță acestor lucruri. În alte orașe se împacă chiar cu fenomene sociale atît de respingătoare ca cerșetoria, prostituția, mizeria, discriminarea rasială; acolo i se par f'rești, se așteaptă să le întîlnească. Dacă turistul acesta este un om drept, cinstit, trebuie să dea Moscovei ce i se cuvine. El nu va putea să nu recunoască acea caracteristică exclusivă a Moscovei, că oamenii care construiesc orașul și trăiesc în el, duc o luptă necrutătoare împotriva oricăror recidive ale vechiului fel de viață, la care au renunțat pentru totdeauna.

Poate că este necesar să lipsești cîtăva vreme din Moscova ca să înțelegi ce înseamnă ea pentru lumea întreagă.

Acum cîteva ani prin Asia de sud-est în portul Surabaia De-a lungul del șirau numeroase companiilor oland „Kaltex" și alte vesteau prezenta mense. Intre maga se mișca un șir n cu piele oacheșă. greutatea sacilor cacao, nuci de produse ale plantă lungul țărului z de cauciu, mai i om. Îți făcea imp aici — instalațiile mărfurile — apar fie englezilor, fie afară de cei cincis citori din docurile

La sediul sindic docherilor am făc drojoio, bărbat vir celor 65 de ani a

— Va să zică. v De mult doream cineva care e să transmit la... spuse el oarecum la masa lui, sub cît capital străin tul Surabaia. — zeci de ani în ur internațional am nar olandez desp sia — continuă E spus că la Mosc muncitorilor. Iar aparține. Și Badr desfăcu pumnul i de banan cu o b tru. — Cînd o să cova, ruğați-i pe ne trimită o navă dată în portul no donezia are nevo Să construiască M Nu cerșim. Sinten răm că Moscova noastră...

Acum doi ani, c zian a naționaliz

16 ZIARIȘTI LA POLUL NORD

La sfîrșitul anului trecut un grup de ziaristi străini și sovietici a vizitat regiunile apusene și centrale ale Arcticii, petrecînd cîteva zile în stațiunea „Polul Nord-7". Călătoria aceasta le-a dat prilejul să cunoască noile centre industriale de dincolo de cercuri polare, activitatea științifică intensă care se desfășoară aici, viața localnicilor, felul de muncă și trai în condițiile iernii polare.

În rîndurile de mai jos ziaristul francez Pierre Hentges își împărtășește impresiile.

Am petrecut în Arctica trei săptămîni — de la 12 noiembrie pînă la 4 decembrie 1958 — din care cinci zile la stațiunea „Polul Nord-7", allata atunci în derivă în direcția Groenlandei, la 86°35' latitudine nordică și 400 kilometri depărtare de Pol. În cursul călătoriei am străbătut cu avionul 13.000 kilometri: dintre aceștia — 5.000 deasupra ghețurilor. Grupul nostru a fost la Arhanghelsk, Igarka, Dudinka, Dixon. Ne-am incredințat cu acest prilej că cercetările oceanografice și astronomice, efectuate la Pol, fac parte din planul general de cucerire a nordului. Sarcina acestui plan este extinderea navigației pe Drumul Maritim de Nord, dezvoltarea economiei ținutului, creșterea nivelului de trai al populației băștinașe — mai cu seamă al naționalităților puțin numeroase — crearea unor condiții optime pentru valorificarea uriașelor bogății naturale.

...Prima escală — Arhanghelsk. Orașul este mare, se întinde pe cîteva zeci de kilometri. Cînd am ajuns la Arhanghelsk am avut senzația că pătrund în împărăția lemnului. De ambele părți ale podului care trece peste un braț al Dvinel de Nord, cîțve deai cu ochii se înălțau munți de bușteni și chereștea. Vapoarele încărcate cu lemn. Pluie gigantice învalute în aburul care se ridica deasupra apelor negre și a ghețurilor, treceau lin și majestuos în șir compact.

După Arhanghelsk a urmat Igarka, oraș în întregime nou, care se dezvoltă impetu-

Primii lui constructori au poposit pe malurile Enisei în anul 1929. Iar azi orașul are 17.000 de locuitori. Igarka a devenit unul din centrele principale prin care se exportă lemnul. În privința aceasta va întrece în curînd Arhanghelskul. Aproape toate camioanele pe care le-am întîlnit cărau chereștea. La dreapta, la stînga, în fața noastră — chereștea. Stivele lor aranjate pe două rînduri formau adevărate bulevarde.

La Igarka, la școala pedagogică, unde sînt pregătii viitorii învățători proveniți din rîndurile naționalităților băștinașe, am sîtat de vorbă cu cîțiva studenți. Știți cum au ajuns la Igarka? Au mers mai întii cu sîniul trase de reni, apoi cu avionul pînă la Dudinka, iar de acolo — în sus pe Enisei, pînă la Igarka. Ziaristul maghiar Janos Szombor a avut o lungă convorbire cu Agnia Katorghina, o fată cu ochi măslîni, piezși. Agnia e de naționalitate ketă, unul din popoarele cele mai puțin numeroase din nordul Siberiei, numărînd cu totul cîteva mii de oameni. Keții vorbesc o limbă care face parte din grupul fino-ugric. Agnia i-a spus interlocutorului ei că l-a cîtit recent pe Petofi în rusesește.

— Sînt îndrăgostită de versurile lui — a mărturisit fata roșînd ușor.

— Recită-mi ceva — a rugat-o Janos Szombor.

Cu o uimitoare înțelegere a frumuseții versului petofian, Agnia a început: „Depart, în văi se-nfioară plopii"

Szombor a fost emoționat pînă la lacrimi. Dar Agnia nu era singura admiratoare a ar-

tei maghiare. Evenka Iulja Popova, de 17 ani, i-a vorbit ziaristului de Liszt, Bartok, Kodaly...

La Igarka, graficul călătoriei noastre s-a frînt. A trebuit să amînăm plecarea din cauza timpului... nefavorabil: după cîteva zile de ger puternic, am avut de suferit din pricina... căldurii. Mase gigantice de aer dinspre Oceanul Atlantic au adus zăpadă. La 18 noiembrie, dimineața, pilotul nostru, Mazuruk, unul din așii aviației polare sovietice, a încercat să decoleze, dar n-a reușit să desprîndă avionul de pămîntul acoperit de zăpadă. Zi și noapte screperele și compresoarele au lucrat pentru a curăța pista. Buletinile meteorologice anunțau că gerul va reveni. Așa s-a și întîmplat, și noi ne-am putut continua drumul spre Pol, care la fiecare jumătate de oră se apropia cu un grad. Curînd urma să atingem latitudinile unde seara se confundă cu noaptea și unde zorii zilei nu pot fi văzuți.

...Ne apropiem de Dudinka. Amurgește. Totuși deslușim macaralele din port, iar mai departe, strălucind în zăpadă, calea ferată, cea mai nordică linie ferată din lume. Dudinka este portul Norilskului, oraș mare și modern, așezat dincolo de Cercul Polar, în împrejurimile cărui se află zăcăminte bogate de cărbuni, aramă, platină, nichel. Valorificarea acestor comori ale nordului a fost posibilă datorită construirii diferitelor mijloace de transport.

Din păcate n-am putut rămîne în Dudinka decît cîteva ore. Desprinzîndu-se de pămînt, avionul se îndreptă spre gurile Eniseului. Chiar și așa amorțit, încătușat de ghețuri, fluviul era tot frumos și mareț.

Două ore mai tirzlu, aterizăm pe insula Dixon. Cu toate că era a patra escală nordică, abia atci am simțit că facem pasul hotărîtor în lumea gerului și a nopții. Ceasul indica ora 19,00. Dar amănuntul acesta nu ne mai spunea nimic. Noaptea: seară, dimineață, zi, își pierdeau sensul obișnuit. Aveam senzația că ne-am mutat pe altă planetă.

Nici copaci, nici iarbă, nici păsări, care se boltea peste atmosfera de glăria al altel lumii.

Și totuși viața își urma cursul: cîmîntul părăsit de noi: autobuz, magazine, școli, brutării și cliiari sta la lumina lămpilor de cuarț, vacile lau cu limba vițelii. Vedeam toate dar continuam să rămîn sub imprimă pe care mi-a lăsat-o jocul l' verzi și roșii de pe carcasa de gheal forme de aterizare, și jocul luminii de basm care se mișca în mijlocul s ce desparte insula Dixon de contin-

Era o autoșeniletă care leagă centrele principale. Lumina ei, care noaptea polară, m-a făcut să mă gîndesc la proiectoarele ce vor lumina drumurile cuceritorii ai altor planete.

Dixonul, cu ritmul lui normal de confortul, care după părerea mea v racteristic locuîntelor cosmice, micreierul Arcticii. O autoșeniletă ne-a continent, unde tineri ceretători de o intensă activitate, conform prog Anului Geologic Internațional.

Cu ajutorul radioului, Dixonul es de 42 stațiunile arctice științifice, ră pe un teritoriu de cinci ori mai mare cel al Franței. Aparatele de aici pr nalele radiofarurilor și ale posturilor rologice automate. În stațiile meteo de pe Dixon se alcătuiesc hărți sine buletine de o covîrșitoare importantă

La hotel am făcut cunoștință cu c loți, care se întorseseră dintr-un trelsprezece ore. Treisprezece ore de noaptea polară, pentru a duce poșta unile științifice... În stațiunea Naț (Tara lui Frantz Iosef) am fost mar meteorologul Igor Șirokov, neluînd f furtuna de zăpadă, s-a îndreptat cu trasa de cîini spre țarm, pentru a f trolul obișnuit al temperaturii și s apel. Mugînd și scrișnînd, vințul „ara" ca un plug imensul ogor de

LONG

o călătorie am pososit orientală. ui se in- aparținând ard Oil", trăine își tăblii i- ele vaselor de hamali indoiți sub de cafea, ocă și alte icalice. De-a re de plăci un stat de tot ce vezi , corăbiile, ner-canilor, or, tot, in- ii de mun- ei. rinarilor și ntă cu Ba- lt, în ciuda

Moscova... e vorbă cu Vreau minte — așezându-se care indica stit în por- ne de trei- ul nostru a un maria- ia din Ru- — El mi-a ul aparține iată ce ne ise mina și ea o frunză orez înăun- iată la Mos- de acolo să răzut nici o rusești. In- otă proprie, pentru noi. eni. Și spe- ege sărăcia nul indone- etate com-

cuit la Moscova, la zece minute dis- tanță de această piață, care înseamnă atât de mult pentru acești muncitori indonezieni.

Cu prilejul călătoriei în Asia m-am convins încă o dată de locul pe care îl ocupă Moscova în inimile oamenilor simpli. Anul acela a fost primul dintr-un șir lung, în care n-am sărbătorit ziua de 1 Mai în capitala sovietică. Mă aflam în Himalaia, la Darjilinga, străvechi oraș de munte, centrul culturii ceaiului. Mi se părea că de aici, de pe aceste grandioase culmi muntoase care scoborau treptat spre cîmpiile Bengaliei, pînă la Moscova e o distanță incomensurabilă, încît nicidec nu va ajunge pînă acolo slaba mea voce omenească. Noaptea m-a cuprins o ușoară tristețe cînd mi-am imaginat cum arată Piața Roșie în straiul ei de sărbătoare, cu steagurile filfiteoare, ca niște uriașe limbi roșii, cu săgețile de aur ale orologiului din turnul Spasski, indicînd ora 24.

În zorii zilei de 1 Mai m-au trezit trei indieni. Erau delegații sindicatului muncitorilor de pe plantațiile de ceai. — Am auzit că veniți de la Moscova — mi s-a adresat unul din ei foarte politicos. — Am venit să vă întrebăm dacă n-ați vrea să mergeți cu noi la demonstrație. Am fi foarte bucuroși dacă în ziua aceasta oaspeții noștri din Moscova ar fi alături de noi.

Locul de adunare era grădina de lângă o casă de lemn lungă, înnegrită de vreme și lipită de pantă abruptă ca un cuib de rîndunică. Majoritatea participanților o formau femeile nepaleze, muncitoare pe plantațiile de ceai, care coborau în terase pe povârnișurile muntoase. Și cînd am ajuns și am făcut cunoștință cu ele, m-am convins încă o dată de puterea magică a cuvintului „Moscova”

Cu steagul roșu desfășurat, demonstrații au trecut pe lângă clădirea școlii tehnice de stat, pe lângă templul budist de unde preoții îmbrăcați în odăjdii galbene urmăreau manifestația noastră, pe lângă clubul plantatorilor, ai cărui membri erau cîndva numai din rîndul stăpînitorilor europeni.

— Moscova tot steagul roșu? — mă întrebă, arătînd spre capul coloanei, un bărbat scund, care mergea în rînd cu mine.

Am încuviințat, printr-o mișcare a capului.

Omul zîmbi, dezvelindu-și dinții sclipitori de albi.

— Moscova, Moscova...

Cine ar putea nega că demonstrația de pe prăfuitul drum himalaiez a fost un crîmpei al uriașei sărbători populare care fremăta în acea zi de mai de la un capăt la altul al Moscovei?

Ralph Parker
ziarist englez

Chiar și ziaristii, obișnuți cu toate, nu se simt la largul lor pe aceste banchize mișcătoare...

Înarmați cu tractoare și alte mașini speciale, oamenii înfruntau furtuna dezlănțuită, pentru a apăra platforma de decolare și aterizare...

Am ajuns în stațiunea „Polu nord 7” la 25 noiembrie, ora 7,15 dimineața. Ieșirea din avionuș în care am petrecut câteva ore la o temperatură de plus 15 grade, pe aerodromul unde termometrul indica minus 27, era de natură să năucească un francez. Dar ce importanță avea șocul fizic în comparație cu senșimentul pe care l-am încercat cînd ne-am aflat printre cercetătorii Polului, cînd le-am strîns mîna, cînd ne-am uitat la fețele lor aproape ascunse de capșoanele de protecție, cînd ne-am îndreptat împreună spre pancarta roșie pe care scriseseră special pentru noi: „Bine ați venit!”

Grosimea ghețurilor în derivă este de treișase metri. Sub ele se întinde oceanul. În jurul banchizei noastre cîț vezi cu ochii, blocurile colosale, albe, pluteau ca o față de masă care a fost trasă și cară după ea larfurile și paharele. În lumina roșie a protecțiilor am zărit o așezare formată din căsuțe asamblate și corturi circulare. Duduțul puternic și egal al motorului care furnizează curent se împrăștia în spațiul stăpînit de liniște veșnică. Un elicopter se odihnea cu palele elicel ascunse în teacă. Da, era de ajuns să faci primii pași pe această bucată de gheață ca să-ți dai seama de ce oamenii au cucerit Polul abia în secolul electricității, al radioului și aviației.

Am fost găzduiți în cinci corturi, așezate într-o singură linie, care a fost botezată imediat „Bulevardul corespondenților”. Corturile acestea au fost construite special pentru stațiunile în derivă.

Dixonul, insula de gheață, mi-a părut simbolul accelerării nemăslințite a mersului istoriei. La începutul secolului XX nu se știa aproape nimic despre condițiile de viață în Arctica, și încă și mai puțin despre geologia ei. În anul 1937 piloții au aterizat pentru prima dată la pol. Iar azi s-a înstăpînit acolo știința care, înarmați cu radio, seismografe, spectrometre, studiază legile originii vînturilor, ale mișcării apelor și a gheții. Ea aduce viața acolo unde nu există și explorează spațiile Universului, pentru a le extinde.

Pierre Hentgès

Extraordinara aventură a lui John Smith...

John Smith a coborît la Vnuokovo într-o zi de aprilie. Zi cu soare. Arboru bătrîn, întunecos al pădurii care centurează aerodromul, joșneau. Un bătrîn cu chipu de postav negru, descuns parcă din ilustrațiile romanelor lui Turgheniev, stropca cu furtunul curcubeie de flori; avea un aer mahmur, poate chiar photsit (da, da: poate chiar phictisit!), care l-ar fi făcut pe-un gazetar ca sir Randolph Churchill, de pildă, să pună sub semnul întrebării viitorul comunismului mondial. Într-un cuvînt, Moscova își primea musafirul fără nici un fel de pregătiri prealabile.

Șoseaua Vnuokovo—Moscova are 27 de kilometri. Primi 3-4 sînt kilometri verzi, pastelați, ai pădurii; în rest, gigantic șantier de blocuri în construcție — kilometri întregi de blocuri albe și roșii, desen puternic, viguros, în aca forte — și cum americanilor le plac statisticele, John Smith s-a gîndit să numere macaralele. (Nu înainte de a fi întrebabil: „Pentru cine sînt noile blocuri?” — „Pentru muncitori” — i s-a spus). Dar autobusuș zbura ca vîntul... Și macaralele erau sute... Drept care, noul venit s-a mulțumit să admire, să admire pur și simplu platonice, turistice — privește; pentru că, trebuie spus de la bun început, John Smith venise la Moscova fără idei preformate: John Smith nu-i decît un simplu muncitor newyorkez.

În clipa aceea a început fantastică aventură.

Se depărtașe puțin de Jereastră, ca să cuprindă mai complet panorama. Și atunci a observat, lipit pe sticlă, afișul:

Parcul de troleibuse nr. 1 caută șoferi și incasatori. Doritorii se pot adresa...

Și lângă afișul acesta: „Se caută ingineri constructori”; „Se caută mecanici”; „Se caută electricieni”; „Se caută contabil”; „Se caută dactilografe”; „Translatori”; „Inturistului” i le talmăcea cu voce egală, profesional, era o oarecare zi de aprilie (extraordinar era doar cerul albastru cum e cerneala de China) și John Smith nu s-a putut oprî să reflecte: „Așadar, și la Moscova se caută de lucru...”. A zîmbit, gîndindu-se ce-o să spună prietenul său Bill de calamburul acesta.

În ziua aceea n-a mai descoperit nimic pentru Bill. Era ohoșit; s-a culcat imediat după masă.

„Zorii celei de a doua zile moscovite. John Smith se plumbă pe marile bulevarde. Sarcina reporterului e teribil de grea: John Smith face parte din categoria „turistilor dificili”, care se mișcă repede — acum e aici, acum la trei verste — aidoma unui fluture vrăjit de toate florile cîmpului. A fost văzut și la Kremlin; și la mauzoleu; și-n parcul Sokolniki; și-n orașul-magazin „G.U.M.”; și la Universitatea Lomonosov (unde a întîrziat îndelung printre splendorile de marmură și lumină ale interioarelor); și-n hotel somptuosului hotel Ukraina. A mai trecut o zi. Încă una. A fost văzut și printre flori întrebîndu-i, adică, pe grădinarii de pe Leningradskaja cîli copaci se plantează în fiecare zi, primăvara, la Moscova. „Șaseșaptele mii de copaci bătrîn și șaizeci-saptezeci de mii de arbuști decorativi. Flori, sute de mii”. Dir se pare că locurile preferate erau șantierile. Șantierele marilor cvartiere de blocuri muncitorești. Drumul i se înfășura mereu, strîns, împrejurul-le, ca un cîntec pe propriul său refren, și tăfășuind cu constructorii noului cartier Ceremușki despre clădirile cu 80 de apartamente — construite în 45 de zile din panouri de beton prefabricate — John Smith, americanul care iubeste statisticele, a memorat pentru Bill cifra de 3.300.000: casele de locuit zidite în U.R.S.S., numai în ultimii 5 ani și numai la sale; încă 7 milioane vor mai răsări în cei 7 ani viitori (în rîm, adică, de 3.000 pe zi). „Sovieticii m-au uimit!” — declara mai tirziu Smith, la New York, corespondentului unui mare ziar. Ochii îi sclipeau și vocea mai păstra încă joșnelul cald, ca de călăiea, al mărturisitei uimiri. Omul l-a privit interzis:

— John Smith, să fim serioși!

Pentru că John Smith trăiește la New York. A mai văzut, așadar, universități fastuoase; și hoteluri; și magazine; și parcuri. Orchideele Americi mros la fel de frumos; America e maestru al zidirii rapide — dar în ce rîm se construiește la Moscova? Și mai ales, pentru cine? Poate domnul corespondent să-i ofere statistica locuințelor construite pentru muncitorii Americi?

În ultima zi moscovită, John Smith l-a cunoscut pe Boris Sergheevici Filatov, monitor la uzinele de camioane și automobile.

S-au întîlit într-una din marile secți automate. Muncitorul New York-ului cerceta cu atenție strălucitorul tablou vivant — pe o bandă de 100 m lungime intra sasul gol al camionului iar la capătul ei, după 4 minute, se abînta șoferul pe bancheta de riele. Dar surpriza supremă, pentru muncitorul New York-ului, a fost discuția cu Boris Sergheevici.

S-a întîmplat acasă la Boris Sergheevici. Trecînd pragul frumosului apartament de pe „Leningradskaja”, americanul a întrebabil: „Cit e chirie?” — „Pă... cam 4-5 la sută din salariu”. Lui John Smith i s-a părut că auzise „40-50 la sută”, dar, repelînd întrebarea, și-a dat seama că e totuși la Moscova; și concentrîndu-și atenția, ca să birue deformațiile (de ordin american) ale urechii predispușe la feste, a înțeles cum de-a izbutit Boris Sergheevici să atopere, doar cu câștigul ultimei luni, costul unei excursii la Balaton, fără ca prin asta să afecteze obisnuitele cheltuieli. Dar asta nu era totuși Boris Sergheevici i-a vorbit despre nenumerabilele avantaje ale salariului social — despre faptul că fuca sa Katia, de pildă, elevă la o școală medie veterinară, primește burșă de 150 de ruble pe lună; despre concediul pe care și l-a petrecut la o casă de odihnă de lângă Moscova plătuind doar 30 la sută din costul întreținerii; despre sofa sa care, bînavă, a fost îngrijită absolut gratuit, vreme de 4 luni, la spital. Pe urmă John și Boris au ieșit împreună pe stradă.

Era seară. Era, pentru John Smith, ultima seară de plumbări moscovite, pe sub brazii Kremlinului care păreau brumați în lumina albă a reflectoarelor.

— Dar o să mai vii la Moscova cînd poți isprăvi septenaliul...

Acum Boris Sergheevici părea un veritabil magician. Un cuvînt, câteva cifre, — și Moscova se popula cu minunile anului 65, cel mai concret și palpabil beton. Iată noul turn al televiziunii, înșurubat în nori, la 500 de metri; Eiffel-ul îl privește de jos în sus. Iată-le pe cele 700.000 de familii care s-au instalat în noile apartamente; și noul cinematograful cu 6.000 locuri; și marele magazin de pe „Leningradskaja”, unde se nușcă 400 de vinzătorii; și orașul-satelit din vecinătatea metropolei (65.000 de locuitori, vile de staniol prin verzele dens al copacilor, cel mai liniștit oraș al planetei). Venitul real al muncitorului va spori cu 40 la sută. Săptămîna de lucru, redusă. Și multe, multe altele, știute și neștiute: imagini poetice desprinse din contextul precis, matematic, riguros demonstrat, al planului septenial sovietic; toate acestea se vor înfăptui, despre aceasta nu mai incăpe nici o îndoiială și John Smith — căruia îi lipsiseră de multe ori, în multe zile, dolarii — și-a amintit că-n astfel de zile lipsa cea mai chinătoare rămînea, totuși, aceea a perspectivei, a unei perspective majore, care să dea conținut vieții.

Un muncitor newyorkez se plimba pe străzile Moscovei...

Ilie Purcaru

P. S. — Din păcate John Smith n-a întreprins pomenita călătorie la Moscova. Pentru simplul motiv că n-a avut parale de drum. Pentru că J. S. este acum unul din cei 6 milioane de șomeri ai Statelor Unite ale Americii.

După ultimele știri, lui John Smith și altor sute de mii de Johni Smith li s-a suprimat pînă și bi-cisnicul ajutor de șomaj.

Microscop

Cele mai precise
ceasornice

S-ar părea că între electronică și electroni există o legătură obligatorie. În orice generator de unde hertziene, fie el cu tuburi electronice sau cu elemente semiconductoare, agentul activ este electronul. Până nu de mult, lucrurile se prezentau într-adevăr așa. Totuși...

Într-un laborator al Institutului de fizică al Academiei de Științe a U.R.S.S. se află pe o masă trei aparate identice. În toate trei, moleculele de amoniac emit unde hertziene. Deoarece, spre deosebire de piesele generatoarelor electronice obișnuite, moleculele nu se uzează, oscilațiile lor sînt neobișnuit de constante. Dacă ceasornicele electrice ar fi alimentate nu de la o rețea de curent alternativ, ci de un astfel de generator, nici în trei sute de ani nu ar greși cu mai mult de o secundă.

Pe baza generatoarelor cu molecule se va înființa un serviciu al orei exacte, cu ajutorul căruia se va putea mări precizia sistemelor de radionavigație, se va îmbunătăți activitatea stațiilor de radio, se va crea o bază nouă pentru măsurarea mărimilor fizice și tehnice. Când generatoarele cu molecule vor fi construite la dimensiuni mai reduse, savanții le vor instala pe sateliții artificiali, pentru a verifica valabilitatea teoriei generale a relativității, care afirmă că tuteala cu care se scurge timpul este legată de viteza de mișcare.

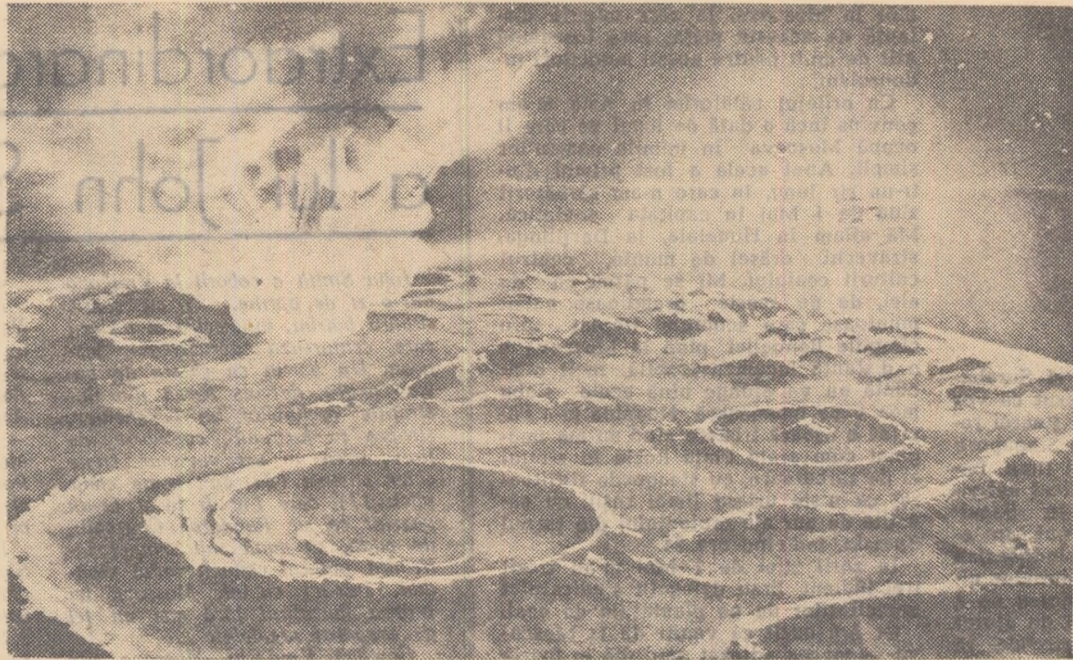
Creatorii generatoarelor cu molecule, doctorii în științe fizice N.G. Basov și A.M. Prohorov, au fost distinși zilele trecute cu premiul Lenin pe anul 1959.

La 20 de milioane km. de Pământ

S-au scurs mai bine de 100 de zile din momentul cînd a fost lansată prima rachetă cosmică. În acest răstimp, ea a parcurs aproape 300 de milioane km în jurul Soarelui. Nici un aparat de zburat creat pînă acum de om nu a străbătut un drum atît de lung.

În primele săptămîni, racheta a avut față de Soare o viteză relativă mai mare decît a Pământului. De aceea, racheta a depășit considerabil Pământul. Apoi viteza ei a început să scadă, deoarece s-a îndepărtat tot mai mult de Soare. În momentul de față, racheta se află la peste 20 de milioane km distanță de Pământ, adică la o distanță de vreo 70 de ori mai mare decît Luna. Racheta continuă să se depărteze de Pământ, spre sfîrșitul anului urmînd a se afla la o distanță de 150 de milioane km.

Dacă ar exista telescoape suficient de puternice, racheta ar putea fi observată în regiunea de tangență a trei constelații: Fecioara, Hidra și Balanța.

Cratere pe suprafața Lunii

Ce au arătat ultimele observații asupra Lunii

Natura trăiește. Stele noi se nasc tot timpul, altele se sting. Observațiile făcute în ultimii ani ne apropie din ce în ce mai mult de ideea că fenomenele vieții apar și pe alte planete. Procese încă insuficient cunoscute domină viața și dezvoltarea corpurilor cerești. Dar știința înaintează. Observația pătrunde din ce în ce mai adînc în Univers. În lumina fenomenelor recent descoperite concepțiile noastre despre Univers se modifică încetul cu încetul.

Cînd, acum trei secole, Galilei și-a îndreptat luneta primitivă spre cer, a descoperit că Luna este un corp material obișnuit care prezintă o suprafață puternic reliefată, brăzdată de munți și văi. Descoperirea lui Galilei nu a necesitat mijloace tehnice deosebite — însă simpla constatare a acestui fenomen a avut, în condițiile de atunci, efecte de-a dreptul revoluționare asupra concepției generale despre lume. Descoperirea lui Galilei a demonstrat materialitatea corpurilor cerești, aducînd astfel un puternic argument în favoarea concepției materialiste.

Dar și corpurile cerești își au viața lor specifică. Pământul nostru, de exemplu, duce o viață încă destul de agitată. Cutremurele și erupțiile vulcanice îi zguduie adesea scoarța. Nu mai departe decît acum cîțiva ani, locuitorii Mexicului au putut asista la apariția unui nou vulcan. Harta planetei noastre executată acum două decenii tinde să devină cu timpul un document istoric — și nu al cartografiei ci înșăși al istoriei Pământului.

Dar satelitul natural al Pământului, Luna, și-a încheiat oare viața în mod definitiv? Toate observațiile și măsurătorile executate în ultimele trei secole au arătat că satelitul natural al Pământului este un corp material rece, complet răcit, care poate nu a cunoscut niciodată o viață internă. Dar dacă este așa, atunci cum se explică relieful muntos al Lunii, cum se explică prezența unor formații care seamănă foarte mult cu reliefele vulcanice de pe suprafața Pământului? Pînă de cîrînd, relieful Lunii era explicat cu ajutorul unor factori exteriori. Meteoriiți de diverse dimensiuni se ciocnesc cu Luna, intră adînc în scoarța ei și lasă în urma lor cratere asemănătoare craterelor vulcanice de pe Pământ. Asemenea cratere de pro-

veniență meteoritică există și pe suprafața Pământului, în Siberia și în Arizona — așa că apariția unui relief de tip vulcanic nu trebuie să fie în mod necesar rezultatul unei activități interne. În ceea ce privește Luna, toate teoriile erau de acord că dacă Luna a avut vreodată o activitate tectonică datorită unor resurse energetice proprii — această epocă a trebuit să ia sfîrșit încă în urmă cu cîteva milioane de ani. Observațiile recente i-au determinat însă pe astronomii să se îndoiască de valabilitatea absolută a acestei teze.

Încă în 1956, Walter a observat cu ajutorul instrumentului de pe muntele Wilson că în grupul de cratere lunare care poartă numele Ptolomeu, în jurul unui crater apar fenomene luminoase ciudate, care pot fi atribuite prezenței unei substanțe gazoase asemănătoare fumului. Interesul astronomilor a început să se îndrepte către craterul Alfons din grupul Ptolomeu, unde a fost observat fenomenul luminos. Totuși, interpretarea fenomenului nu a fost univocă. El putea fi interpretat și ca un efect optic deosebit.

În lunile octombrie și noiembrie 1958, astronomul sovietic Koziriov a executat o serie de observații cu privire la planeta Marte luînd totodată sub observație și craterul Alfons de pe Lună. Pînă la urmă, în noaptea din 2 spre 3 noiembrie, a reușit să observe o erupție gazoasă de natură cvasi-vulcanică, care provenea din regiunea craterului Alfons. Analiza spectrelor luminoase provenite din regiunea craterului Alfons a confirmat pe deplin ipoteza astronomului sovietic. Fotografiiile executate de el atunci au arătat că erupția nu a putut dura mai mult de două ceasuri și jumătate, și nici mai puțin de o jumătate de oră.

Descoperirea astronomului sovietic a demonstrat, deci, că satelitul Pământului nu este o piatră moartă și, ceea ce este poate și mai important, că relieful Lunii a fost format și de — dacă nu numai de — procese tectonice interne, alimentate de resurse energetice proprii.

Confirmarea unei evoluții tectonice proprii a scoarței lunare ridică însă imediat o altă problemă: ce resurse energetice alimentează acest proces? În definitiv, observațiile și măsurătorile de pînă acum arată că Luna este în momentul de față un corp complet răcit, ceea ce

face foarte puțin verosimilă existența unor surse energetice de natură vulcanică, în sensul propriu al cuvîntului. Recent, doi cercetători americani din New York, Gaydon și Learner au demonstrat în laborator, cu ajutorul unei simple, dar foarte ingenioase experiențe, că sînt posibile și erupții vulcanice „reci“ pe suprafața lunii. Ei au construit în laborator un model al Lunii, pornind de la ideea că suprafața ei este acoperită cu un strat gros de praf foarte fin, sub care se găsesc prinse uriașe bule gazoase. Erupția subită a acestora ar duce, după părerea lor, la formarea craterelor vulcanice recent observate. Experiențele au reușit: fotografiile care reprezintă modelul Lunii din laborator abia pot fi deosebite de fotografiile satelitelui natural al Pământului.

În zilele noastre, chiar și astronomia tinde să devină o adevărată știință experimentală. Teoria astronomului sovietic a fost confirmată de o experiență americană, erupția vulcanică de pe suprafața Lunii a fost pusă în concordanță cu temperatura scăzută a satelitelui Pământului. Omenirea a devenit astfel mai bogată în cunoștințe și în... speranțe. Căci dorința tuturor este ca aceste reușite colaborării internaționale pe scoarța lunară, să-i urmeze colaborarea și pe scoarța pămîntescă — și nu numai în problemele astronomice.

I. Toth

Prof. N. Koziriov la masa de lucru, în laborator.

INVIZIBILUL DEVINE VIZIBIL

Într-un pahar cu păcură neagră, densă, se introduc pe rînd o cheie, o pensetă și o bugetă de sticlă. Se așează apoi paharul într-un introskop, un aparat înzestrat cu un mic ecran. Imediat ce aparatul începe să funcționeze, pe ecran apare paharul plin cu un lichid străveziu, prin care se văd bine cele trei obiecte. Primul lucru la care te gîndești este o scamatorie. Dar privind paharul direct, te convingi că păcura a rămas păcură. Aparatul creează iluzia că în pahar nu s-ar afla păcură, ci apă limpede...

În spectrul undelor electromagnetice — care are la o extremitate undele hertziene, iar la cealaltă razele gamma — lumina vizibilă ocupă un loc foarte modest. În aceeași măsură sînt mărginite și reprezentările noastre obișnuite despre însușirile optice ale materiei. Prin siliciu, de pildă, nu trec razele de lumină vizibilă, așa că ochiul nostru îl percepe ca pe un material opac. Pentru razele infraroșii însă, el este la fel de transparent ca și sticla pentru lumina solară. Și invers. Cea mai bună sticlă optică reține aproape în întregime razele infraroșii.

În natură nu există corpuri absolut netransparente. Fiecare corp este transparent pentru radiația dintr-un anumit sector al spectrului. Razele X și razele gamma străbat într-o măsură mai mare sau mai mică prin toate obiectele. Dar aceste raze nu pot da decît imagini negative ale structurii interne a corpului.

În introscoapie, pe lângă razele infraroșii pot fi folosite și oscilațiile electromagnetice de înaltă frecvență, și razele X, precum și undele ultrasonore de înaltă frecvență. Într-un introskop, fluxul de raze penetrante ajunge, după ce a străbătut corpul de studiat, în obiectiv și formează imaginea, ca într-un microscop, cu ajutorul unei instalații în care imaginea se transmite, întocmai ca o ștafetă, de la fluxul de radiație invizibilă la fluxul electronic. După ce trece prin lentilele electrostatice sau magnetice, fluxul electronic cade pe un ecran fluorescent asemănător celui de televiziune.

Dacă corpul este omogen, imaginea lui în introskop este străvezie. Cele mai mici defecte sau incluziuni sînt pe loc descoperite. Forma și poziția lor pe ecran corespund întru totul formei și poziției defectelor sau impurităților din corpul studiat.

Specialiștii de la Institutul de metalurgie al Academiei de Științe a U.R.S.S., împreună cu colegii ai lor de la alte instituții științifice, au construit o serie de introscoape, cu care se poate privi în interiorul corpurilor solide și lichide netransparente la lumină. În felul acesta s-au pus bazele unei ramuri noi în știință și tehnică.

„STEAGURI PE TURNURI”

Cinematograful are, ca orice artă, operele sale clasice, nepieritoare, care se impun ca modele de inspirație posterității. Tinărul regizor Arkadii Naroațki, realizatorul transpunerii cinematografice a romanului „Steaguri pe turnuri” de Makarenko, a urmat și el tradiția de aur a „Drumului vieții”, prima versiune a „Poemului pedagogic”, creată cu mai bine de un sfert de veac în urmă de Nikolai Ekk. Prin intermediul acestui film, concepțiile militante ale eminentului pedagog sovietic, care a transformat pedagogia dintr-o aridă știință dogmatică, într-o artă poetică subtilă, dedicată „marelui necunoscut” — copilul — au exercitat o îndelungată înri-

turnuri” și „Drumul vieții” sînt înrudite însă prin aceeași tălmăcire vizuală credincioasă spiritului operei lui Makarenko. Am regăsit în „Steaguri pe turnuri” aceeași atmosferă socială, redată în tonuri de un dur și șocant realism, caracteristice artei pedagogului sovietic.

Am regăsit aceeași pitorească panoramă socială, din care se recrutau viitorii coloniști ai „Comunei”. În rolul Vandei, am revăzut-o cu plăcere pe Roza Makagonova, artistă care asociază calităților exterioare o deosebită capacitate de interiorizare. Evoluția psihologică a lui Igor, pușlamaua inteligentă care va deveni unul dintre membrii

Roza Makagonova (Vanda) și Ada Rogobteva (Oxana) într-o scenă din filmul „Steaguri pe turnuri”

rire asupra creației cinematografice mondiale. Tema „Orfanilor” și „copiilor vagabonzi”, văgăuită de cineaștii occidentali în zeci de istorioare scaldate în lacrimi de glicerină, dobindise pentru prima oară mesajul profund realist al unei noi etici sociale, al unui nou umanism. Am asistat apoi, de-a lungul anilor, la o avalanșă de filme occidentale care se străduiau să transplanteze experiența coloniei de copii vagabonzi „Maxim Gorki” pe ogorul sterp al moralei burgheze.

„Steaguri pe turnuri” reprezintă în creația literară a lui Makarenko o continuare a „Poemului pedagogic” oglindind evenimente și chipuri din perioada Comunei „Felix Dzerjinski”.

Adaptat unei noi etape în dezvoltarea societății socialiste, experimentul pedagogic folosește acum forme subtile și îndrăznețe. Spre deosebire de „Poemul pedagogic” unde funcția conducătorului coloniei era concretă și activă, în „Steaguri pe turnuri” prezența sa este pur simbolică, disciplina activității multilaterale fiind asigurată de înșiși membrii coloniei, discipolii pedagogului bolșevic.

Din vastul material de viață al romanului, autorii scenariului — cunoscutul scenarist I. Manevici și Galina Makarenko, tovarășa de viață a scriitorului, au selectat situațiile și personajele care dădeau puțința construirii unui subiect cinematografic unitar. Experimentul pedagogic este ilustrat prin biografiile a patru delinvenți minori pe care fluxul impetuos al vieții îi va reuni după îndelungate peregrinări, în mijlocul coloniei comuniste. Cel dintâi, Igor Cerniavin, fiul unui profesor universitar, încearcă prin evadarea anarhică într-o lume fictivă a „libertății absolute” să înlocuiască lipsa afecțiunii paternale. Vanda Stadnițkaia este o prostițuată minoră, a cărei întunecoasă biografie va dispărea odată cu zdrențele arse pe rug, potrivit unui ritual simbolic, organizat de vechii coloniști cu prilejul primirii noilor membri.

Spre deosebire de prietenii săi, micuțul văcsuitor de ghetă Vania Galcenko doarește cu ardoare să fie primit în colonie, unde va afla un cămin și o familie. Procesul vindecării acestor suflete mutilate, ritmul adaptării lor la morala colectivă variază în funcție de temperamente și caractere. Singurul „corp străin” care se va autoelimina din structura acestei sănătoase celule, este Rijkov, descoperit ca autor al unui furt săvârșit în colonie. Pentru Makarenko, Rijkov nu este un „deficient moral”, convins fiind că nu există oameni deficienți. Eșecul reeducării lui Rijkov se datorește doar unei metode pedagogice deficiente în cazul cu totul particular al acestui delinvent refractar.

Deosebite, după cum se vede, ca subiect, deosebite și ca stil regizoral, „Steaguri pe

devotați ai coloniei, este redată convingător de tinărul actor V. Sudici, V. Emelianov, actor cu multilaterale posibilități expresive, a creat un foarte izbit portret fizic al lui Makarenko.

Marea revelație a filmului, ca în orice film dedicat copilului, o reprezintă un nou „actor natural”, tinărul școlar Lionea Babici. Interpretul micuțului Vania, re trăiește parcă, cu o sinceritate și o spontaneitate cuceritoare întâmplări din propria sa viață. Excepționala mobilitate a privirii sale, cînd strălucind de bucurie, cînd umbrită de tristețe, anunță un nou „copil-minune” al ecranului.

Emil Suter

Moscova — Paris

Spectatorii din Moscova și Tbilisi au avut recent prilejul să aplaude ultimele creații ale cineaștilor francezi. După cum se știe, în aceste două orașe a avut loc o săptămîină a filmului francez. „Notre Dame din Paris”, „Porte des Lilas”, „Montparnasse, 19”, „Marie-Octobre”, „Apă vie”, iată cîteva din filmele prezentate în decursul celor șapte zile.

Cu ocazia săptămîinii filmului francez a venit în U.R.S.S. un

grup de cunoscuți regizori și actori, printre care Pascale Audrey și Pascale Petit, noile stele ale ecranului francez, Bernard Blier și alții.

La rîndul lor parizienii au întâmpinat cu căldură producțiile prezentate în cadrul săptămîinii filmului sovietic. Printre acestea, menționăm „Pe Donul liniștit”, „Soarta unui om”, „Poemul mării”, „Colegile”, „Ultimii din Sabudar” etc. Serghei Bondarciuk, regizorul

Reflector

Pe lângă cele mai mari universități din S.U.A. funcționează o serie de teatre în care se produc actori profesioniști și studenți. Școala dramatică de pe lângă universitatea din Michigan a prezentat în ultima vreme „Trei surori” de Cehov în timp ce „Pescărușul” lui Cehov a fost pus în scenă la teatrul universității din Illinois, iar „Azilul de noapte” de Gorki, la teatrul colegiului de stat din San José.

Printre filmele aflate în pregătire la studiourile „Mosfilm” se numără și „Ghenka Pijok — primul locuitor al orașului Bratsk”. Este povestea unui băiețel în vîrstă de zece ani care împreună cu tatăl său a venit să lucreze pe șantierul hidrocentralei. În planul acelorași studii figurează și o comedie muzicală intitulată „Suvenir din Rusia”, pe care o va realiza regizorul G. Alexandrov.

Studiourile italiene au realizat de curînd filmul „Răzbunătorul”, o ecranizare după nuvela lui Pușkin „Dubrovski”. Principalii interpreți ai filmului sînt actorul englez John Forsythe, Rosina Skiafjino și Nerino Bernardi (Italia) și Johanna Hofer (R.F. Germană)

La studioul cineaștilor amatori ai uzinelor „Secera și ciocanul” din Moscova a început turnarea filmului artistic „Crimă și pedeapsă” — o ecranizare după romanul lui Dostoievski. Colectivul cineaștilor amatori care realizează acest film a urmat în prealabil cursurile Institutului unional de cinematografie.

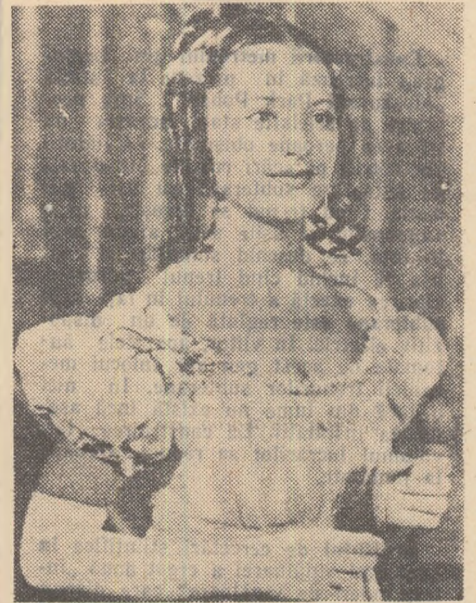
rampa și ecranul

Eygheni Oneghin pe ecran

Cinematografia sovietică și-a creat o interesantă tradiție în domeniul filmului-spectacol. În ultimele două decenii au fost imortalizate pe peliculă cîteva din capodoperele dramaturgiei clasice ruse și sovietice, în interpretarea unor remarcabile colective actricești, în frunte cu M.H.A.T.-ul. Spectatorii noștri își amintesc desigur cu emoție despre aceste filme, printre care se numără și drama lui Lev Tolstoi, „Cadavrul viu”, una dintre cele mai reușite creații ale genului. Filmele-spectacol sovietice au abordat și domeniul muzical — al operei și baletului. O deosebită apreciere a fost acordată de către spectatori filmului „Boris Godunov”.

Preocupați să continue seria ecranizărilor celor mai iubite opere dramatice și muzicale, cineaștii sovietici se străduiesc să găsească formele cele mai adecvate prezentării cinematografice, pentru a înlătura cu totul elementele statice inevitabile într-un film-spectacol.

Noul film „Eygheni Oneghin”, o producție a studiourilor din Leningrad, reprezintă o reușită experiență pe linia acestor căutări. De data aceasta, decorul convențional al

Artista A. Șenghelaia în rolul Tatiane

teatrului a dispărut cu totul, fiind înlocuit cu decorul cinematografic, cu multe exterioruri filmate în mijlocul naturii, care permit personajelor să evolueze într-un spațiu real, veridic. Celebra operă a lui Ceaikovski este interpretată de cunoscuți cântăreți, care rămîn însă în afara cadrului peliculei, rolurile fiind dublate de actori de cinema.

Regizorul R. Tihomirov a acordat o deosebită atenție alegerii personajelor, fiind vorba despre ecranizarea uneia dintre cele mai populare creații ale literaturii și muzicii clasice ruse. Trebuia să apară pentru prima oară pe ecran chipul atât de cunoscut și îndrăgit al Tatiane, cu sinceritatea, dușoșia și curajul ce caracterizează acest minunat personaj pușkinian. În rolul Tatiane, A. Șenghelaia aduce pe ecran grația, prospețimea eroinei, iar vocea Galinei Vișnevskiaia întregeste aceste trăsături dezvăluind totodată tumultul ei interior. Eygheni Oneghin este intruchipat de actorul V. Medvedev (Teleghin din filmele „Calvarul” și „Anul 1918”) și de baritonul E. Kibkalo, iar rolul lui Lenski, care ne va părea poate neobișnuit de tinăr în film, este deținut de I. Ozerov și tenorul A. Grigoriev. E interesant de menționat faptul că rolul lui Gremin nu este dublat, cunoscutul cântăreț Petrov dovedindu-se totodată un excelent actor.

Noul film are o reușită sincronizare. Atenția spectatorului va fi reținută fără indoială și de frumusețea imaginii, datorită măiestriei operatorului E. Șapiro. Au fost filmate minunate peisaje caracteristice naturii ruse, de un colorit impresionant: nesfîrșitele întinderi ale cîmpiei rusești, fărmiurile înzăpezite ale Nevei, frunzișul de un verde crud al mestecenilor.

Deși în partitura muzicală au fost efectuate tăieturi impuse de specificul filmului, spectatorii vor putea asculta în această nouă producție a studiourilor sovietice cele mai frumoase arii ale operei lui Ceaikovski.

M. C.

CONTINENTUL

Centrul mondial al U.R.S.S., unde se adună materialele din toate domeniile de cercetare în cadrul Anului Geofizic Internațional organizează schimburi de informații științifice între oamenii de știință sovietici și străini. În cursul anului 1958, de aici s-au expeditat în S.U.A., Anglia, Franța, Elveția și alte țări aproximativ 100.000 de tabele cu rezultatele observațiilor. În prezent sînt în curs de alcătuire ediții speciale pe tema „Rezultatele observațiilor asupra sateliților artificiali sovietici ai Pămîntului” care vor fi trimise în S.U.A. La Moscova s-au primit din peste 40 de țări mai bine de 300.000 de tabele dintre care 200.000 în formă de microfilm. Recent s-au primit rezultatele observațiilor glaciologice efectuate de stațiunile americane din Antarctica.

Constructorii metroului din Leningrad lucrează în prezent la stația „Moskovski Park Pobedi”. Spre deosebire de celelalte stații, aceasta nu va avea persoane obișnuite. Călătorii vor coborî pe scări rulante într-o sală de așteptare subterană cu uși glisante. Cînd trenul se oprește, ușile vagoanelor și ușile sălii, aflate față în față, se deschid simultan și tot așa se închid cînd trenul pornește. Oprirea exactă a trenului în fața sălii subterane este reglată de un dispozitiv electric. În viitor, aparatele automate de acest gen vor înlocui mecanicii trenurilor subterane. În nici o țară din lume nu există încă asemenea instalații. La construirea lor, volumul lucrărilor se reduce aproape la jumătate.

Institutul de cercetări științifice în domeniul vinătoare a creat două „întreprinderi de vinătoare” care dispun de zeci de hectare din taiga regiunii Cita, la poalele munților Iablonovii. Pe lângă vinătoare, aici se va practica creșterea animalelor cu blană scumpă. Se studiază posibilitatea creării altor exploatari identice în Transbaikalia.

Oaza străveche, descoperită de geologi în Kirghizia, adăpostea acum 2.000 de ani un oraș înfloritor. Despre legăturile întreținute de oraș cu imperiul chinez se vorbește și în lucrarea publicată odinioară de diplomatul Cian Tron, care a vizitat aceste meleaguri în sec. II î.e.n.

Riul Paastjoki izvorăște în Finlanda, de unde se îndreaptă spre nord-est și, înainte de a se vărsa într-un fiord înghețat al Mării Barent, formează graniță între U.R.S.S. și Norvegia. Construirea unui baraj în partea sovietică a cursului acestui râu, Finlanda a putut pune în funcțiune două hidrocentrale și o a treia se află acum aproape terminată. De asemenea râul va furniza energie și pe sectorul de graniță, unde U.R.S.S. și Norvegia construiesc câte o hidrocentrală, primele din grupul de centrale care va avea o putere globală de 150.000 kW. La cererea vecinilor săi, Uniunea Sovietică a acceptat ca cele două centrale să fie construite de firme norvegiene, ceea ce va asigura pentru mult timp de lucru citorva mii de muncitori din Norvegia.

U. R. S. S.

Răspundem cititorilor

„Acum, în preajma celui de al III-lea Congres al scriitorilor sovietici — ni se adresează tov. Ion Petrescu și Nicolae Iliescu, studenți ai Facultății de filologie de la Universitatea „C. I. Parhon” — ne-ar interesa unele amănunte în legătură cu activitatea și modul de organizare a Uniunii scriitorilor din U.R.S.S.”.

Cum e organizată Uniunea scriitorilor sovietici

Răspundem întrebării, publicînd cîteva extrase dintr-un interviu recent acordat de scriitorul sovietic Boris Polevoi, secretar al conducerii Uniunii scriitorilor sovietici.

Uniunea scriitorilor sovietici a fost constituită în anul 1934, la inițiativa lui Maxim Gorki, la primul Congres al scriitorilor sovietici și grupează în jurul ei toți scriitorii activi, atașați puterii sovietice și fideli metodei realismului socialist.

Conducerea Uniunii este aleasă de Congres și se compune dintr-un secretariat format din 11 membri. În fiecare din cele 15 Republici unionale există Asociații ale scriitorilor, cu organe conducătoare proprii. Aceste organizații literare republicane editează reviste, gazete literare și dispun de edituri.

Una din sarcinile Uniunii scriitorilor sovietici este și aceea de a întreține strînse relații cu reprezentanții literaturilor străine și, în primul rînd, cu Uniunile din țările de democrație populară. Această sarcină revine Comisiei pentru străinătate a Uniunii, din care fac parte cei mai de seamă scriitorii ai țării. Principalele obiective ale Comisiei constă în a se îngriji de tipărirea și popularizarea în Uniunea Sovietică a celor mai valoroase opere ale literaturii universale, de a întări prietenia cu scriitorii străini prin organi-

zarea de contacte și vizite reciproce, etc. Pentru susținerea activității în această direcție, Uniunea scriitorilor sovietici publică revistele „Inostrannaia literatura” și „Vsesvit” (în limba ucraineană) și dispune de o editură care tipărește anual sute de volume ale prozatorilor, poezilor și dramaturgilor străini.

Pentru formarea și îndrumarea tinerelor cadre de scriitori, Uniunea Scriitorilor Sovietici organizează consultații literare, asociații ale tinerilor scriitori și adunări periodice la Moscova în care, în cadrul unor seminarii, sînt discutate lucrările prezentate.

„Am citit recent în ziare că s-au împlinit 25 de ani de la instituirea titlului de Erou al Uniunii Sovietice. Aș dori să află cîteva amănunte în legătură cu deținătorii acestei înalte distincții...” — ne scrie studentul Stelian Preda de la I.A.T.C., București.

Cavaleri ai Stelei de Aur

Peste 12.000 persoane dețin titlul de Erou al Uniunii Sovietice. Odată cu această distincție, cea mai înaltă dintre cele decernate de Prezidiul Sovietului Suprem al U.R.S.S., se acordă și Ordinul Lenin și medalia Steaua de Aur.

Titlul de Erou al Uniunii Sovietice a fost acordat pentru prima oară vestitorilor exploratori polari Vodopianov, Doronin, Leapidevski și Kamanin, care au salvat, în anul 1934, echipajul vasului științific „Celiuskin”.

Cei mai mulți dintre Eroii Uniunii Sovietice se numără printre luptătorii căzuți în războiul antihitlerist și printre veteranii acestui război. Dintre aceștia, amintim pe aviatorii Nikolai Gastello, Alexei Maresiev și Viktor Talihin, sergentul Alexandr Matrosov, ale căror nume sînt cunoscute și peste hotarele patriei lor. 100 dintre comba-

tanții ultimului război au primit de două ori titlul de Erou al Uniunii Sovietice, iar doi l-au primit de trei ori.

Tot în perioada războiului au primit titlul de Erou al Uniunii Sovietice și aviatorii francezi Marcel Albert și Roland de La Poype, căpitanul ceh Otakar Iaros și maiorul polonez Julius Hibner, care au luptat cot la cot cu ostașii sovietici pe frontul sovieto-german.

„...Sînt activistă a Crucii Roșii a R.P.R., și în această calitate mă interesează organizarea și activitatea organizației similare din Uniunea Sovietică...” (Din scrisoarea tov. Magda Ștefănescu).

Uniunea societăților de Cruce Roșie și Semilună Roșie din U. R. S. S.

Societățile de Cruce Roșie și Semilună Roșie numără, pe întregul teritoriu sovietic 356.000 de organizații locale, cu aproximativ 30 de milioane de aderenți. Ele dau un prețios ajutor organelor sanitare de stat în opera de ocrotire a sănătății populației și de prelungire a vieții omului, prin îngrijirea bolnavilor la domiciliu, aplicarea de diverse măsuri sanitare și profilactice etc.

În cursul ultimilor patru ani, reprezentanții ai Crucii Roșii și Semilunii Roșii sovietice au vizitat 16 țări. În aceeași perioadă, U.R.S.S. a fost vizitată de delegații reprezentînd asociațiile naționale de Cruce Roșie din 20 de țări. Uniunea a contribuit la opera umanitară de repatriere a cetățenilor strămutați în timpul războiului. Întreaga activitate pe tărîm internațional a Crucii Roșii și Semilunii Roșii sovietice are ca scop suprem întărirea prieteniei între popoare. În cîteva din țările slab dezvoltate (Etiopia etc.) au fost înființate spitale și clinici sovietice. Prin activitatea lor, medicii și personalul sanitar trimis de Uniunea societăților de Cruce Roșie și Semilună Roșie din U.R.S.S., și-au atras recunoștința populației din aceste țări.

Merg pe 69 de ani. Am sărbătorit cu bătrînul și nunta de aur: o ducem împreună de cincizeci de ani... Și totuși acum oreo trei săptămîni ne-am certat. De ce? Nu o să mă credeți: pe moșneagul meu l-a apucaț gelozia!

Lucrurile stau așa. Într-o dimineață îi spun: „Ai grijă de cartofi să nu se răsiarbă, că eu mă duc după pîne”. Am luat bănușul, coșul și am plecat.

Ajunț lângă brutărie. Acolo, ai de la cinematografe — nu i-ar mai răbda pămîntul! — s-au găsit să filmeze cum a fost în 1917, cînd țarismul își dădea duhul. Înțelegeți? Făcuseră o coadă de vreo două sute de oameni, din aceea, cum le spune, figuranți de-ai lor, și filmau de zor. Eu, de unde să știu? Mie îmi trebuia pîne. Cînd am văzut coada, mi-am zis: „Ce-or fi adus la brutărie că se omoară lumea așa? Să știu că-i ceva extra. Dacă stau aici, nu mai apuc!”.

Am început să mă strecur spre ușa brutăriei. Sînt destul de îndeminatică. Și habar n-aveam că în timpul asta mă filmează... Ba cu o vîrbă, ba dînd din coate, ba împingînd ușurel cu coșul, am ajuns în scurtă vreme chiar la ușă. Acolo, întreb: „De ce stați la coadă? Ce se dă?” Nimeni nu-mi răspunde și se uită la mine ca la o arătare. Eu îmi zic: „Trebuie să fie ceva grozav dacă stă aștia lumea!”.

Deodată iese din brutărie... Ce mai, pe responsabilul nostru îl cunosc bine. Asta era de trei ori mai gras și avea o barbă cum n-ai să mai vezi azi — lungă pin-la briu.

Oamenii ai început să se agite. Se înțelege, mai ales femeile... Tipă, amenință cu pumnii... Ba îl iau și la bătaie pe grăsan. Iar el în loc să fugă, se învîrte și icnește.

Trebuie să vă spun că eu una nu pot privi indiferentă la așa ceva... Conștiința nu m-a lăsat să stau la o parte. Dar nu l-am asaltaț pe bărbos din spate, ca celelalte, ci din profil. Și cum aveam coșul... Grăsanul face calea-nțoarsă spre brutărie. Cînd vîd așa, ocup poziția din fața ușii și strig: „Încotro? Nu-l lăsați!”.

Și abia atunci vîd că femeile care-l bătuseră, ridă acum de mine. Numai eu mă mai războiam cu el. Iar cineva strigă tare: „Sto! Reluați-vă locurile!” „Cine-i asta care comandă?” — mă întreb eu. Mă uit mai bine și vîd un bărbat arțos, bine îmbrăcat, care ține la gură un fel de oală fără fund. Și prin oală asta i se aude glasul ca la amplificator.

Toți se așază la loc. Coada se formează din nou. Iar grăsanul se plînge: „Așa nu mai merge. Este aici o bătrînă care m-a bătut de-a binelea!”.

Altul adaugă: „Ilabar n-am de unde a apărut. La noi pe ștat nu figurează!”.

Cel cu oala — se vede că era mai mare peste toți — spune: „Angajați-o numai-decît. Joacă mai bine decît toți!”.

„Cine joacă și ce joacă?” — întreb eu.

„Dumneata joci în filmul nostru. Redai foarte bine chipul lemei ajunsă la capătul răbdării, din perioada revoluției din februarie. Chiar l-ai bătut cam prea tare pe artistul care joacă rolul proprietarului brutăriei...”

Atunci îi spun grăsanului: „Dacă-i așa, iartă-mă, te rog!”.

Iar el: „El, nu-i nimic, dar nu s-ar putea să lași coșul?”

Eu îi spun: „Ce, crezi că am să te bat așa în fiecare zi? Am numeruț aici întimplă-

tor, îndată cumpăr pînea și mă întorc acasă. Mă așteaptă moșneagul, s-o li injuriat!”.

Atunci regizorul îmi spune: „Te rog să mai rămii puțin, fiindcă mai filmăm o dată scena asta. Ne ești de mare folos, ca personaj de culoare!”.

Și mă ia de o parte să-mi explice cînd să vin la ei ca să iau banii pentru încăierarea cu grăsanul. După asta se face iar rînd și regizorul strigă: „Începem!” Iese grăsanul, femeile se năpustesc asupra lui, dar eu simț că nu mi se mai ridică mîna: nu-s artiști să mă pot bate în glumă...”

Deodată vîd că vin în goană — cine credeți? — niște poliștiști de pe vremea țarului. Și încep să împingă și să bruftuliască lumea de la coadă. Doi m-au înșlăcat și pe mine. Nu-i vorbă, le-am arătat eu!

Regizorul îmi strigă prin oală: „Bravo, bătrînico! Ia-l acum în primire pe asta cu mustași roșcovane!”

Cînd am auzit, odată m-am potolit. „Lua-v-ar cu filmul vostru! Am uitat că nu-i de-adevăratalea. Dar fiindcă veni vorba, așa se purtau poliștiștii? Cînd te apucau odată, greu le mai scăpai din mîni. Țin bine minte. Aștia-s niște papă lapte!”.

Regizorul strigă: „Are dreptate! Poliștiștii, luați amînte. Mătușo, mai ai și alte observații?”.

V E D E T A

„Am — răspund eu. — Uite, cetățeanca asta nu i îmbrăcată ca în 1917, are pe ea un palton modern. Vezi? Iar aici a rămas o firmă de-a noastră, sovietică. Uite și o antenă... Iar fata asta are la sacoașă o insușă de la Festival. Cînd a fost Festivalul și cînd țarismul!”

Regizorul îmi spune: „Vă rog să veniți la mine, să-mi dați sîturi ca martoră și specialistă în evenimentele anului 1917!”.

Din cauza asta am înfirziat. Acasă, moșneagul a bătut cu pumnul în masă: „Înde ai fost?” „Star, Fedea, nu te injuria, îi spun eu — am devenit vedetă de cinema și consultant pentru evenimentele revoluționare!”.

Și îi povestesc cum și ce. „A, vedetă de cinema? — strigă moșneagul. — Știu eu cum e la ei acolo: care artistă se învîrte pe lângă regizor, pe aia o filmează. De ce s-a legat de tine?” „Doamne, Fedea, am 69 de ani, care regizor se mai uită la mine?” „Faptul rămîne fapt — tipă el. Iar ai dispărut ziulica toată, ca în 1915, cu funcționarul ăla...”.

Pină la urmă m-am împăcat cu bătrînul. Iar de atunci toți îmi spun „Vedeta”. Ei și? Parcă n-avem vedete doar cu puțin mai tinere decît mine? Numai că eu nu mai filmez, pe cînd ele...”

V. Adov

ȘAH

Un mare maestru american despre șahul sovietic

Cunoscutul mare maestru american Reuben Fine, fost candidatul la campionatul lumii în anii dinaintea celui de-al doilea război mondial, a publicat o interesantă carte intitulată „Lecții din partidele mele de șah”. Intr-unul din capitolele cărții, Fine, care a vizitat de două ori Uniunea Sovietică, își exprimă părerea despre șahul sovietic în comparație cu cel occidental.

„...Cu totul altfel stau lucrurile în Rusia. Aci turneele sau meciurile se desfășoară în săli uriașe, în care încap două până la trei mii de oameni. Toate biletele se vând cu mult înainte de începerea concursului... În ultimii ani organizatorii ruși au făcut concursurile de șah și mai interesante, punând la dispoziția spectatorilor enorme table de demonstrație, conduse electric. Uneori, sala este radiocafetă și maștri cunoscuți (bineînțelese, dintre cei care nu iau parte la turneu) comentează partidele pe măsura desfășurării jocului... În astfel de săli uriașe, păstrarea liniștii este o problemă serioasă. În turneul de la Moscova la care am luat parte, arbitrul principal al concursului, Romanovski, trebuia să ceară spectatorilor, la fiecare jumătate de oră, să facă liniște... De obicei, la astfel de concursuri, spectatorii sînt șahiști cu clasificare superioară. Mulți dintre ei aveau categoria I... Ei cunoșteau foarte bine șahul și șiau să aprecieze un joc de calitate. Când partida lua o desfășurare interesantă, de obicei aplaudau, iar la partida mea cu Lilienthal s-au entuziasmat în așa măsură, încît înafara aplauzelor s-au auzit strigăte de „bis”!

Filatelia

ANIVERSARILE ȘCOLILOR

Și școlile, ca și oamenii, își serbează aniversările. Iar cînd este vorba de vîrste mai „respectabile”, sărbătorirea capătă o deosebită importanță. Cu acest prilej nici filatelia nu poate rămîne indiferentă și astfel iau naștere emisiunile care consemnează aniversarea unor institute de învățămînt: mai des, a unor universități sau institute superioare; ceva mai rar, a unor licee sau școli care au jucat un rol deosebit în istoria poporului și a țării respective.

În ultimii ani, aceste emisiuni devenind mai frecvente, formează o tematică mult colecționată mai ales în rîndul filateliștilor studenți sau membri ai corpului didactic.

În afară de mărcile propriu zise, în această ramură se încadrează și ștampilele speciale folosite cu prilejul unor astfel de aniversări.

Nu de mult, universitatea din Riga a împlinit 40 de ani. Cu acest prilej a fost folosită o ștampilă specială pe care, pe lângă text, apare și clădirea universității. Filateliștii din Riga au realizat și un plic reușit, folosind plicuri poștale ilustrate în culori, cu clădirea universității. Plicurile sînt francate cu marca gravată de 40 kopeici, din seria „Capitalele Republicilor Sovietice Socialiste”, reprezentînd o vedere din Riga.

DECUPAJE

În fiecare țară, la fiecare popor, arta are nenumărate aspecte și manifestări, care

dovedesc bogăția imaginației creatoare și îndemînarea artistică a poporului respectiv. Porturile și cusăturile, uneltele și casele, creștăturile în lemn, ceramica, covoarele sînt toți atîtea creații de artă populară pe care filatelia din țara noastră ca și din nenumărate alte țări le oglindește din belșug.

Recent, Republica Populară Chineză a îmbogățit această tematică filatelică, aducînd un element nou și — pentru mulți — neașteptat. Astfel, o emisiune de patru mărci, fiecare de cîte 8 fenii, prezintă reproduceri dintr-o ramură cu totul a parte a artei populare chineze, și anume decupajele din hîrtie. Este vorba de figurine decupate din hîrtie neagră și apoi aplicate pe o altă hîrtie, colorată foarte viu, pentru a forma un contrast cît mai atrăgător.

Emisiunea prezintă patru dintre figurinele mai des întîlnite în această ramură a folclorului: un cocoș, o rodie, o actriță și o cămilă.

775 DE ANI

Se împlinesc anul acesta 775 de ani de la nașterea lui Mușlihidin Saadi, unul din poeții cei mai de seamă din perioada de strălucire a literaturii persiene. În cinstea lui, poșta sovietică a emis, la 19 martie, o marcă aniversară de 40 kopeici, imprimată în două culori. Desenul mărcii înfățișează portretul poetului precum și paginile unui volum manuscris din operele sale, împodobit cu miniaturi de preț.

FERICIRE

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													

ORIZONTAL: 1) Compozitor sovietic, autorul operei „Fericirea” — Personaj feminin din piesa „Rețeta fericirii” de Aurel Baranga 2) Autorul versurilor: „Amici, a noastre zile sînt păsări trecătoare / N-avem în scurtul vieții nici timpul de sperat / Fericire care cîntă cu inima la soare / Și dă chiar nemurirea pe-un dulce sărutat” — La sfîrșitul unui drum! 3) Insula cu... mastică — „...fericirii”, piesă de scriitorul sovietic I. Prințev 4) Alt personaj feminin din piesa „Rețeta fericirii” — Fericire și iubire... în două versuri — Unul din copii Clădiei Vasilevna, din comedia „In căutarea bucuriei”, de scriitorul sovietic Viktor Rozov 5) Vălul cerului (pl.) — „...fericitului”, poveste în care omul cu adevărat fericit nu avea sub suman această îmbrăcăminte 6) Are! — „...de fericire”, arie din opereta „Eva” — Pomadă — General al lui Mihai Viteazul 7) Ac la ceas — Prietenul lui Marin Vuia, din piesa „Rețeta fericirii” 8) O cheltuielă amînată — Intre cal și călăreț 9) S — Unul din cei șapte înțelepți ai Greciei, care, după Herodot, i-ar fi spus lui Cresus că „nimeni nu este fericit înainte de a muri” 10) Are ureche! — Genul poezilor lui Anacreon, care a cîntat plăcerea, veselia și vinul — Pronumele lui Tolstoi 11) Palmiped... pentru plătit datoriile eşalonate — Prețuit și fericit 12) „Sint...”, cîntec de Sașa Cosma

— Strigăt de bucurie — În fericirea! 13) Cei șapte fericiti de-acasă — Privirea unei nefericite.

VERTICAL: 1) Fiica Taisiei Nikolaevna din comedia „In căutarea bucuriei” — Fișie de mătase sau de lînă, pentru git 2) 49 pe vremea lui Virgiliu — Cine are, l-a bătut fericirea! — Localitate în Franța 3) Autorul operei „Eva” — Cel mai nefericit om — Trei în trei litere 4) Aici — ...Nichtiti! Lapsin, din comedia „In căutarea bucuriei” — Fiare de... hirtie 5) Ca jurgul — Verbul risipitorului — Cei! 6) Fericită la sfîrșit — X — Famos personaj din romanele Evului Mediu 7) Barometrul fericirii — Acui?! — Uite! 8) Capetele unui nod! — Autorul versurilor: „E-un miros de tei în crînguri / Dulce-i umbra de răchiși / Și sîntem alit de singuri / Și alit de fericiti!” 9) Lumătate rudă! — Atenție pompieri! — Celebră tragedie de Sofocle, pe care Corifeu o încheie, rostind: „Cu viața nu se știe pîn-nu se isprăvește / Nu fericiti pe nimeni, cît încă mai trăiește!” 10) Binefăcător — In teatru și... la percepție — Idolul fericirii burgheze 11) Sîrnesc risul — Riu în Ardeal 12) Trasee — Departament francez — Și latinește 13) Nefericit, că i s-au spulberat iluziile — Treiakova, elevă în clasa VIII-a, din comedia „In căutarea bucuriei”.

DIRECȚIA REȚELEI CINEMATOGRAFICE ȘI DIFUZĂRII FILMELOR

prezintă în curînd pe ecranele Capitalei

O coproducție a studioului „M. Gorki” din Moscova și a studioului „Avala-film” din Iugoslavia

OLEKO DUNDICI

Scenariul: L. LUKOV, A. ISAKOVICI, M. KAŢ. Regia: L. LUKOV. Imaginea: M. KIRILOV. Muzica: N. BOGOSLOVSKI

cu BRANKO PLEȘA, TATIANA PILEŢKAIA, VLADIMIR TROȘIN, LEV SVERDLIN

LOZ IN PLIC

LEI

3
LEI

Puteți câștiga
PE LOC

2.000
1.000
5.000
2.000
1.000
etc etc

și tăciui a încheiat
o asigurare de viață!

ADAS

DOUĂ LINII

Adevărul despre problema germană

Nu sînt chiar atît de bătrîni oamenii care, din toate colțurile lumii, își îndreaptă pentru a treia oară în viața lor privirile neliniștite spre cele ce se petrec între valea Rinului și valea Elbei inferioare. Acolo, sub oblăduirea și cu încurajarea celor trei mari puteri occidentale, a fost păstrat cu grijă ceea ce în limba germană se numește un „Wetterwinkel”, locul unde se adună și de unde pornesc să se dezlănțuie norii aducători de furtună.

Pas cu pas poate fi urmărită de-a lungul celor patru-sprezece ani care au trecut de la victoria asupra Germaniei hitleriste, dramatica istorie a încălcării acordurilor de la Potsdam, a reinvierii militarismului german, a adincirii prăpastiei dintre cele două părți ale Germaniei, care au fost întreprinse de puterile occidentale cu gîndul de a crea o forță de șoc împotriva Uniunii Sovietice și a țărilor de democrație populară. Etapele principale ale acestei istorii sînt puse în lumină, în modul cel mai complet și mai convingător, în lucrarea „Adevărul despre politica puterilor occidentale în problema germană” redactată de Ministerul Afacerilor Externe al U.R.S.S. și de Ministerul Afacerilor Externe al R.D.G. și întemeiată pe documente autentice și pe fapte incontestabile.

Încă în anii războiului, în timp ce națiunile aliate își vărsau sîngele pentru a înlătura totdeauna primejdia militarismului german, prin instaurarea unui stat german cu adevărat democrat, conducătorii puterilor occidentale au depus eforturi pentru a menține premisele sociale și politice ale reinvierii militarismului și a spiritului revanșard german. Dacă totuși, la conferința de la Potsdam a fost adoptată o soluție democratică a reorganizării Germaniei, aceasta s-a făcut numai datorită luptei incununate de succes a diplomației sovietice, care s-a putut bizui pe acea forță de temut care este opinia publică mondială.

Dar imediat după Potsdam, puterile occidentale au început în mod sistematic să încalce hotărîrile luate de comun acord, au început să refacă focarul de război din centrul Europei, de care credeau că au nevoie pentru a promova „politica de forță”. Eforturile lor s-au desfășurat în trei direcții principale.

Cea dintîi dintre aceste direcții a fost aceea a adincirii dezmembrării Germaniei, a constituirii unui stat german separat, completamente aservit intereselor lor, în polida acordului de la Potsdam, care prevedea ca Germania să fie privită și tratată ca un stat unitar. Încă în 1946, zonele de ocupație americană și engleză au fost unificate sub numele de operată de „Bizonia”; în 1948 i s-a alăturat zona de ocupație franceză, formînd „Trizonia”, iar în 1949 s-a înființat Republica Federală Germană.

A doua direcție urmată de puterile occidentale a fost aceea a menținerii și dezvoltării premizelor economice ale militarismului german, a menținerii și dezvoltării monopolurilor.

A treia direcție a politicii puterilor occidentale în problema germană a fost aceea a reconstituirii Bundeswehr-ului, a cărui concepție strategică este aceea a războiului purtat cu armele rachetă și atomice. În 1957, după cum se știe, N.A.T.O. a luat hotărîrea de a inarma Bundeswehr-ul cu arma atomică. În 1958, parlamentul vest-german a acordat guvernului federal împuternicirea de a aduce asupra țării sale primejdia morții atomice.

Adevărul istoric asupra politicii celor trei mari puteri occidentale în problema germană nu poate fi ascuns. Rezultatele acestei politici sînt prea evidente. Ucenicul vrăjitor care a învățat să se joace cu armele exterminării masive, de la marii săi, a început să-i împingă chiar pe aceștia pe o cale despre care unii din ei, indiferent din ce motive, își dau seama că duce la pierzanie. Contradicțiile ce se vădesc în preajma conferinței miniștrilor de Externe, de la 11 mai, între puterile occidentale, și în deosebi între Anglia și R.F.G., arată limpede că și în țările occidentale începe să se simtă unde duce politica reinvierii militarismului german, politica încurajării singurului stat european — R.F.G. — care formulează revendicări teritoriale.

Lucrarea „Adevărul despre politica puterilor occidentale în problema germană” pune în deplină lumină și lupta perseverentă a Uniunii Sovietice, urmată în decursul întregii perioade postbelice, pentru respectarea acordurilor de la Potsdam, împotriva reinvierii militarismului german, pentru rezolvarea problemei germane pe baze pașnice și democratice.

V. Dascălu

Pe măsură ce ne apropiem de 11 mai, data deschiderii conferinței de la Geneva a miniștrilor Afacerilor Externe, se conturează mai puternic două linii principale în pregătirea apropiatelor tratative.

Săptămîna trecută s-au făcut remarcate noi acțiuni întreprinse de Uniunea Sovietică în domeniul politicii externe. Aceste acțiuni au demonstrat o dată mai mult tendința U.R.S.S. de a face totul pentru asigurarea succesului conferinței de la Geneva, de a justifica speranțele popoarelor lumii de a se pune capăt „războiului rece”. Printre aceste acțiuni trebuie amintite, în primul rînd, notele sovietice adresate guvernelor Norvegiei, R.F.G. și S.U.A., în care guvernul Uniunii Sovietice avertizează împotriva măsurilor întreprinse în vederea creării de baze pentru armele rachetă și atomice pe teritoriul unor state europene. Aceste măsuri — precizează nota sovietică — urmaresc alt scop decît torpilarea conferinței.

Grija pentru stabilirea încrederii, a înțelegerii reciproce între Apus și Răsărit, eforturile neobosite îndreptate spre înlăturarea obstacolelor în calea tratativelor — iată ceea ce caracterizează activitatea Uniunii Sovietice și a celorlalte țări socialiste în ajunul întîlnirii de la Geneva. Țările socialiste își aduc contribuția la pregătirea conferinței nu prin vorbe ci prin fapte. Să luăm, de pildă, Republica Democrată Germană. Recent, guvernul R.D.G. a adresat guvernului R.F.G. un apel în vederea ținerii, în ajunul conferinței de la Geneva, a unor tratative în scopul elaborării unui punct de vedere german comun. Însemnătatea acestei inițiative pașnice este evidentă.

Acțiuni însemnate în vederea înlesnirii tratativelor între miniștrii Afacerilor Externe au întreprins și Polonia și Cehoslovacia — țări care, precum se

știe, au fost primele victime ale agresiunii hitleriste.

Așadar faptele dovedesc, că țările socialiste sînt animate de dorința sinceră ca apropiatele tratative să se soldeze cu succes deplin. Ele sînt ferm convinse că miniștrii Afacerilor Externe, și mai apoi șefii de guverne, care se vor întîlni la masa rotundă a conferinței, vor găsi mijloacele necesare netezirii căilor spre colaborarea pașnică. Acesta este principalul țel spre care tind în politica lor externă țările socialiste, care, prin însăși natura lor, sînt profund interesate în menținerea și consolidarea păcii. Tendința aceasta stă la baza inițiativelor, a acțiunilor întreprinse de aceste state în ajunul conferinței de la Geneva. Luptînd în front comun împotriva „războiului rece”, țările socialiste acționează în interesul tuturor popoarelor.

Cît de mult diferă această unitate de „unitatea” preconizată acum, în ajunul tratativelor de la Geneva de anumite cercuri din Statele Unite! Presa occidentală recunoaște, fără oco-

lișuri, că la baza „unității” S.U.A. și partenerilor ei nu stă năzuința spre pace, ci... „poziția rigidă” față de Uniunea Sovietică.

Dacă la toate acestea adăugăm și faptul că, în ultima vreme, s-au intensificat și provocările flagrante, de genul încălcării de către avioanele americane a regulilor de zbor deasupra teritoriului R.D.G., precum și crearea de baze de atac înzestrate cu arme-rachetă și atomice, atunci apare și mai limpede cît de neclintită este încă politica occidentală de întretinere a „războiului rece”.

În timp ce în aceste zile țările socialiste continuă, ca și pînă acum, să manifeste inițiativă în rezolvarea pașnică a problemelor litigioase, în Occident se ivesc, una după alta, „inițiative” menite să complice și mai mult situația internațională.

La rîndul său Washingtonul nici măcar nu vrea să admită ideea că partenerii S.U.A. ar putea manifesta o cît de mică independență în reglementarea problemelor internaționale. Cea mai mică abatere de la linia elaborată de Departamentul de Stat și Pentagon stîrnește iritare și neliniște la Washington.

Monopoliștilor americani, care n-au renunțat încă la nebuneștile lor planuri de instaurare a dominației mondiale, le este vădit teamă că slăbirea „războiului rece” și, cu atît mai mult, completa lui lichidare ar putea duce la o prea mare independență a actualilor lor „aliați”.

Crearea unui „front comun” al țărilor occidentale acum, în ajunul conferinței de la Geneva, sub influența generalilor americani care cheamă la război, nu poate fi considerată altfel decît ca o nouă încercare a S.U.A. de a intensifica starea de dependență a țărilor occidentale față de imperialismul american.

L. Kamînin

Poziția N.A.T.O.

Baletul și politica

Fiecare nouă zi aduce trupel de balet de la „Bolșoi Teatr” un nou triumf. De un succes imens s-au bucurat spectacolele cu „Romeo și Julietta”. La 21 aprilie a fost prezentat primul spectacol cu „Lacul lebedelor”. E greu de imaginat ce s-a petrecut în seara aceea sub cupola unuia din cele mai vechi teatre de operă americane. După fiecare dans aplauzele răsneau fur-tunos și, dacă artiștii sovietici ar fi acceptat toate „bis”-urile, spectacolul s-ar fi prelungit pînă dimineața.

Entuziasmul spectatorilor este împărțit de aproape toate ziarurile newyorkeze. „New York Post”, de pildă, scrie: „Cu baletul „Lacul lebedelor”, „Bolșoi Teatr” a demonstrat așezară întreaga lui măiestrie. Într-adevăr, un spectacol inegalabil! Nu există cuvinte, oricît de elocuoase ar fi ele, pentru a reda impresia produsă de spectacol. Se poate spune doar că, după toate probabilitățile, nu vom mai avea prilejul să ne întîlnim aici cu un asemenea spectacol”. Plisețkaja, Fadeecev, Levașov, Soloviov, Kondratieva, Bogomolova, Radunski și ceilalți baletrini sovietici — conchide gazeta — arată la ce „culmi înalte a ajuns baletul rus”.

La rîndul său, cronicarul dramatic al ziarului „Daily News” declară că spectatorii New York-ului n-au asistat nicînd la un

astfel de spectacol. „Cîtă grație, cîtă frumusețe! — exclamă dinsul. Seara aceasta n-o vom uita niciodată!”

„Tot ceea ce am văzut așezară pe scena „Metropolitanului” — scrie „Daily Mirror” — nu poate fi comparat cu nici un alt spectacol vizionat pînă acum la New York”. Cît despre ziarul „New York World Telegram and Sun”, acesta își exprimă impresiile laconic, dar deosebit de grăitor: „Bolșoi Teatr este unic”. Iar revista de specialitate „Variety”, remarcă că dacă ar fi prezentat doar spectacolul „Romeo și Julietta”, „Bolșoi Teatr” tot ar fi cucerit definiția publicului tubitor de teatru din Statele Unite. Împărțindu-și impresiile, Kirstein, directorul școlii de balet americane, a declarat și el că americanii au ce învăța de la artiștii lui „Bolșoi Teatr”. O înaltă apreciere acordă balerinilor sovietici și gazeta „Wall Street Journal”.

Excepție la aceste elogioase aprecieri face doar „New York Times”, care, după cum se știe, are strînse legături cu Departamentul de Stat. În cronica sa săptămînală, semnată de criticul de artă Marlin, ziarul se străduie să mișcoreze cu orice chip interesul americanilor pentru spectacolele trupei de balet sovietice. Ziarului „New York Times” îi tîn isonul revistele „News Week” și „Time”. Bine-

înțeles, alitudinea acestor organe de presă nu e deloc întîmplătoare.

Recent, potrivit relațiilor presei, Departamentul de Stat a interzis turneul în Statele Unite al Circuitului de Stat al Uniunii Sovietice. Iar acum, în toată spectacolelor prezentate de „Bolșoi Teatr”, Departamentul de Stat a făcut cunoscut că nu va acorda viza de intrare în S.U.A. nici Ansamblului de cîntece și dansuri al Armatei Sovietice. Comentînd holărirea Departamentului de Stat, ziarul „New York Herald Tribune” subliniază că această măsură a fost luată tocmai în momentul cînd la „Metropolitan” „Bolșoi Teatr” obține un adevărat triumf.

Precum se vede, dezvoltarea schimburilor culturale între U.R.S.S. și S.U.A. nu este deloc pe placul anumitor persoane din Departamentul de Stat.

Și toate acestea se petrec în timp ce pe adresa trupei de balet a „Bolșoi Teatr”-ului sosește un adevărat torrent de invitații ale diferitelor orașe americane, în timp ce la casa de bilete a „Metropolitanului” se formează încă din timpul nopții interminabile cozi de americani dornici să-și procure bilete la spectacolele pe care artiștii sovietici le vor prezenta în luna mai, la „Madison Square Garden”.

N. Karev

SĂPTĂMÎNA